

Situační a výhledová zpráva

BRAMBORY

Další pokles výměry brambor v ČR není žádoucí

Sucho snížilo produkci brambor v mnoha státech-Evropy

Rozbory SZPI dokazují, že brambory jsou trvale bezpečnou potravinou

Užití produkce brambor v ČR je obdobné jako v EU

2003

Říjen

Vydává Ministerstvo zemědělství České republiky

Odpovědný odborný redaktor:

Ing. Ivan Fryčera MZe ČR

Ing. Jan Adamec MZe ČR

Ředitel odboru:

Ing. Helena Macková MZe ČR

Zdroje informací, zpracovatelé podkladů:

Český statistický úřad Praha

Český škrobárenský svaz Havlíčkův Brod

Česká zemědělská a potravinářská inspekce

Generální ředitelství cel Praha

Ministerstvo financí České republiky

Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky

Ministerstvo zemědělství České republiky

Ministerstvo pôdohospodárstva SR

Muzeum Vysočiny v Havlíčkově Brodě

Státní rostlinolékařská správa Praha

Státní zemědělský intervenční fond

Ústřední kontrolní a zkušební ústav

zemědělský Brno

Ústřední bramborářský svaz České republiky

Havlíčkův Brod

Výzkumný ústav ekonomiky

poľnohospodárstva a potravinárstva

Bratislava

Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův

Brod, s. r. o.

Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky Praha

Podniky zemědělské prvovýroby

a zpracovatelů

Autoři touto cestou děkují za spolupráci všem uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům. Zvláštní poděkování muzeu Vysočiny v Havlíčkově Brodě za poskytnutí kopií historických dokumentů.

Termín „marketingový rok“, který je ve zprávě používán, začíná u komodity brambory 1. 9. a končí 31. 8. následujícího roku (v Evropské unii od 1. 7. do 30. 6.)

Situační a výhledové zprávy jsou k dispozici na Zemědělských agenturách MZe ČR, na okresních pracovištích Agrární komory a v budově Ministerstva zemědělství České republiky. Dále vycházejí jako příloha periodika Agrospoj a jsou uvedeny na internetové ardeše: <http://www.mze.cz/> v oddíle „Publikace, statistika“.

OBSAH

Úvod	1
Nová metodika ČSÚ	1
Souhrn	2
Zásahy státu u komodity brambory	3
Kontrola kvality brambor SZPI	4
Pěstování a trh brambor v Evropě	7
Vývoj pěstování brambor v ČR	12
Rané brambory	17
Pozdní konzumní brambory	26
Průmyslové brambory	29
Pěstování brambor v ekologickém zemědělství	30
Sadbové brambory	31
Bramborový škrob	34
Výrobky z brambor	38
Příloha	40

ÚVOD

Situační a výhledová zpráva BRAMBORY říjen 2003 navazuje na zprávu vydanou v prosinci roku 2002. Zpráva je zpracována na základě údajů dostupných k 10. 9. 2003 a celní statistiky do 30. 6. 2003. V první části zprávy jsou popsány zásahy státu vztahující se ke komoditě brambory. Další část je zaměřena na jakost tržních brambor v České republice a pěstování brambor v Evropě. Hlavní část je věnována problematice pěstování a zpracování brambor v České republice. Stať o ekologickém pěstování brambor se stává trvalou součástí zprávy. Ke zpracování zprávy byly použity údaje z několika informačních zdrojů z důvodu zachování objektivnosti a pro zabezpečení ochrany individuálních dat zúčastněných subjektů.

NOVÁ METODIKA ČSÚ

Nová metodika stanovuje plochy a produkci zemědělských plodin na základě šetření v zemědělských podnicích a v sektoru domácností. Podle mezinárodní metodiky (Eurostat) vstupují do bilancí zvlášť agregované údaje za zemědělský sektor a zvlášť za sektor domácností. Výsledky šetření za sektor domácností budou známy až počátkem dalšího roku. Letošní uváděné údaje jsou odhadem MZe ČR.

Od roku 2002 uplatňuje ČSÚ při zpracování svých šetření v zemědělských podnicích metodiku, která je harmonizována s metodou používanou v EU. V návaznosti na naplnění stanovených požadavků EU byly po dohodě se spolupracujícími institucemi stanoveny prahové hodnoty takto:

- a) základním kritériem (včetně) – od výměry 1 ha obhospodařované zemědělské půdy
- b) doplňková kritéria včetně
 - od výměry 1500 m² pěstovaných intenzivních plodin (vinice, sady, venkovní zelenina, květiny)
 - od 300 m² skleníků a pařenišť
 - od 1 ks skotu
 - od 2 ks prasat
 - od 4 ks ovcí a koz
 - od 50 ks drůbeže
 - od 100 ks králíků nebo kožešinových zvířat
- c) podnikatelské subjekty s chovem ryb na vodní ploše bez omezení výměry.

Do strukturálního šetření byly zahrnuty veškeré hospodařící subjekty, které splňovaly v okamžiku šetření tato kritéria nebo alespoň některé z nich. Nebylo podstatné, zda se tyto subjekty zabývaly hospodařením v zemědělství jako hlavní činností nebo jen doplňkově nebo zda byly fyzickou nebo právnickou osobou.

Srovnání ploch brambor za zemědělský sektor

Plodina brambory	Plocha 2003 (ha)	Plocha 2002 (ha)	Rozdíl (+ -)
Rané	7 077	8 598	- 1 522
Pozdní konzumní	22 256	22 789	- 533
Průmyslové	6 651	6 924	- 274
Brambory celkem	35 984	38 311	- 2 328

Pramen: ČSÚ

Ve zprávě za letošní rok jsou pro výpočet odhadu celkové plochy brambor v roce 2003 použity plochy domácností z roku 2002.

SOUHRN

Bramborářství České republiky je charakterizováno vysokým podílem samozásobitelských ploch drobných pěstitelů, jejichž výměra činí téměř 20 % z celkové plochy brambor. V marketingovém roce 2003/04 zaujímají z výměry 44 585 ha samozásobitelské plochy raných a pozdních konzumních brambor 8 603 ha (tj. 19,2 %). Na zásobování trhu čerstvými bramborami má největší podíl zemědělský sektor, drobní pěstitelé se uplatňují na lokálních trzích.

V marketingovém roce 2002/03 činila celková sklizeň brambor 1 105 960 t. Výrazný pokles celkové plochy oproti marketingovému roku 2001/02 o 7,4 tis. ha byl částečně vyvážen vzestupem výnosu o 2,69 t/ha. Tím se zmírnil dopad výrazného poklesu plochy do celkové produkce, jenž klesla o 24,5 tis. t. Celkový dovoz brambor v čerstvém stavu se snížil oproti marketingovému roku 2001/02 o 18 tis. t. Dovoz a vývoz výrobků z brambor se opět zvýšil, rozdíl po přepočtu na čerstvé brambory činí 96 tis. t čerstvých brambor ve prospěch dovozu. Celkový čistý dovoz (dovoz mínus vývoz) v čerstvých bramborách za marketingový rok 2002/03 je odhadován, na základě údajů do 30. 6. 2003, na 102 tis. t.

Ceny zemědělských výrobců pozdních konzumních brambor se po extrémní výchylce přesahující na jaře minulého roku 7 000 Kč/t vrátily na obvyklou úroveň a v jarním období 2003 se pohybovaly v rozmezí 3 100 – 3 700 Kč/t.

Letošní celková produkce brambor podle odhadu k 15. 8. 2003 poklesne poprvé pod úroveň 1 mil. t na 914 tis. t. Příznivé počasí během výsadby umožnilo kvalitní a včasnou výsadbu raných i ostatních brambor. Pozdní jarní mrazíky sice poškodily některé plochy raných brambor, ale nijak výrazně nezpозdily jejich sklizeň. Ve vegetačním období brambor byl nedostatek dešťových srážek doprovázený vysokými teplotami. Nerovnoměrnost dešťových srážek, společně s rozdílnými půdními podmínkami, se projeví ve velkém kolísání výnosů mezi podniky. V některých budou realitou průměrné výnosy do 15 t/ha, v jiných výnosy nad 25 t/ha. Předpokládaná nižší úroda brambor se odráží v příznivém vývoji cen pro pěstitele. Předpokládaný ekonomický úspěch pěstování konzumních brambor by měl zabránit snižování ploch těchto brambor v příštích letech. Podle letošního odhadovaného výnosu 20,5 t/ha se jeví výměra brambor na úrovni 45 tis. ha jako nedostatečná pro zásobení trhu. Při výnosu nad 25 t/ha by měla postačovat, při přiměřených dovozech, k zásobování trhu kvalitními konzumními bramborami.

Plocha průmyslových brambor pro výrobu škrobu letos mírně poklesla o 274 ha (4 %) na 6 650 ha. Vzhledem k přidělené národní kvótě pro výrobu bramborového škrobu od EU ve výši 33 660 tun dojde i v dalších letech k mírnému poklesu na plochu přibližně 5 – 6 tis. ha.

ZÁSAHY STÁTU U KOMODITY BRAMBORY

Do zásahů státu u komodity brambory jsou zahrnuty:

1. Celní a ochranná opatření
2. Licenční politika
3. Daňová politika
4. Dotační politika
5. Zásahy Státního zemědělského intervenčního fondu – SZIF

1. Celní a ochranná opatření

Dne 1. ledna 2003 nabylo účinnosti Nařízení vlády č. 534/2002 Sb., kterým byl vydán celní sazebník a stanoveny sazby dovozního cla pro rok 2003. V příloze jsou uvedena pouze cla, která mají význam pro dovoz brambor v období do vstupu ČR do EU. Po vstupu budou v ČR platit pouze cla EU vůči třetím zemím, která jsou pro jednotlivé celní položky uvedena v příloze.

2. Licence týkající se dovozu a vývozu zboží

Dne 1. 1. 2002 nabylo účinnost Nařízení vlády č. 481/2001 Sb., měnicí nařízení č. 185/2000 Sb., kterým se stanoví výrobky, jež mohou být dováženy do České republiky nebo vyváženy z České republiky jen na základě licence podle zákona č. 62/2000 Sb., o některých opatřeních při vývozu nebo dovozu výrobků a o licenčním řízení.

Licenčnímu řízení z komodity brambory nepodléhá žádná položka.

3. Daňová opatření

Daň z přidané hodnoty

Snížené pětiprocentní sazby daně z přidané hodnoty podléhají nadále podle zákona č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních a zákona č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty tyto skupiny položek celního sazebníku:

07	zelenina
11	mlýnské výrobky, škroby, inulín
1702	ostatní cukry
20	přípravky ze zeleniny

4. Dotační politika

Prostřednictvím jednotlivých podpůrných programů (PP) týkajících se brambor byly vypláceny v roce 2003 následující finanční podpory :

PP 2.B.b.4) Podpora k licenčnímu poplatku u brambor do výše 400 % zaplacených nebo započtených licenčních poplatků.

Vyplaceno celkem 19 452 555 Kč, částka představuje výši 268 %.

PP 3.c.) Podpora testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických metod do výše 60 % prokázaných přímých nákladů.

Vyplaceno celkem 4 960 320 Kč.

PP 3.d.) Podpora ozdravení šlechtitelského materiálu odrůd brambor vyšlechtěných v České republice do výše 80 % prokázaných přímých nákladů

Vyplaceno celkem 2 779 052 Kč

PP 3.f.) Podpora používání certifikované sadby brambor na produkčních plochách u pěstitelů hospodařících v uzavřené sadbové oblasti vymezené zákonem č. 92/1996 Sb., jako prevence proti šíření karanténních bakterií, **do výše 2 500 Kč/t u stupně C1 a do 1 500 Kč/t u stupně C2 za 1 tunu certifikované sadby** použité na vlastní výsadbu produkčních (nikoliv množitelských!) ploch, maximálně 3 tuny /ha osázené plochy.

Přidělená částka 43 700 000 Kč, vyplaceno celkem 43,65 tis. Kč, tj. 2 500 Kč/t stupně C1 (požádáno na 11 072 t) a 1 500 Kč /t stupně C 2 (požádáno na 10 649 t).

5. Zásahy Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF)

Zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů nabytí platnosti 11. 8. 2000. SZIF provádí opatření a zavádí tržní pořádky pro stabilizaci trhů se zemědělskými výrobky a potravinami s cílem minimalizace výkyvů cen na domácím trhu. Zákon č. 128/2003 Sb. novelizuje zákon č. 256/2000 Sb. s ohledem na převod předpisů EU do našeho práva, tak, aby SZIF mohl realizovat společnou zemědělskou politiku.

KONTROLA KVALITY BRAMBOR SZPI

Výsledky kontroly jakosti a zdravotní nezávadnosti konzumních brambor za leden až srpen roku 2003

Za období leden až srpen roku 2003 provedla Státní zemědělská a potravinářská inspekce kontrolu 912 šarží brambor. Právním předpisům nevyhovělo celkem 177 šarží, tj. 19,4 % kontrolovaných šarží (viz tabulka). V roce 2002 bylo jako nevyhovující hodnoceno 25,7 % kontrolovaných šarží, v roce 2001 pak 35,7 %.

Při porovnání tuzemských a dovozových brambor lze konstatovat, že mezi jejich jakostí nejsou podstatnější rozdíly. Ve velkoobchodech bylo zjištěno relativně méně závad u brambor z dovozu, v maloobchodě zase bylo relativně méně závad u brambor tuzemských.

Hlavní pozornost prováděné kontroly byla opět zaměřena na maloobchodní síť, kde bylo zkontrolováno 522 šarží, z toho právním předpisům nevyhovělo 145, tj. 27,8 %. Tento výsledek je prakticky stejný jako v roce 2002, kdy v maloobchodní síti nevyhovělo 27,2 % kontrolovaných šarží. Ve velkoobchodech došlo ke zvýšení celkového počtu kontrolovaných šarží v porovnání s rokem 2002 a bylo celkem zkontrolováno 335 šarží, jako nevyhovující bylo vyhodnoceno pouze 32 šarží, tj. 9,6 %. Tento výsledek je výrazně příznivější v porovnání s rokem 2002, kdy nevyhovělo celkem 25,8 % kontrolovaných šarží.

I když výsledky úřední kontroly nelze považovat za statisticky věrný obraz úrovně jakosti a zdravotní nezávadnosti potravin, je možné na základě výše uvedených čísel vyslovit předpoklad, že úroveň prodeje konzumních brambor se postupně zlepšuje. To je dáno nejen vegetačními podmínkami jednotlivých ročníků, ale i neustálým zvyšováním úrovně výroby brambor. Zejména pak díky jejich kvalitnějšímu uskladnění, odpovídajícímu třídění a stále se lepšící úrovni spotřebitelského balení. Neuspokojivá je však situace při maloobchodním prodeji brambor, což je z hlediska spotřebitelů nejzávažnější. Na základě této skutečnosti bude i pro rok 2004 navržena realizace kontrolních akcí zaměřených právě na oblast maloobchodního prodeje konzumních brambor.

Počet kontrolovaných vzorků konzumních brambor za 1. - 8. měsíc roku 2003

Brambory	Výroba			Velkoobchod			Maloobchod			Celkem		
	celkem	nevyh.	%	celkem	nevyh.	%	celkem	nevyh.	%	celkem	nevyh.	%
Rané	14	0	0,0	130	6	4,6	97	35	36,1	241	41	17,0
Pozdní	41	0	0,0	205	26	12,7	425	110	25,9	671	136	20,3
České	41	0	0,0	223	22	9,9	392	106	27,0	656	128	19,5
Dovoz	14	0	0,0	112	10	8,9	130	39	30,0	256	49	19,1
Celkem	55	0	0,0	335	32	9,6	522	145	27,8	912	177	19,4

Pramen: SZPI

Při sledování obsahu cizorodých látek nebylo zjištěno překročení žádného ze stanovených hygienických limitů a z tohoto hlediska brambory stále zůstávají pro spotřebitele zcela bezpečnou potravinou.

Kontrola odrůdové pravosti a jednotnosti

Stejně jako v letech předešlých je i v roce 2003 prováděna Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí kontrola zaměřená na odrůdovou pravost a jednotnost konzumních brambor.

Tyto kontroly byly provedeny v úzké spolupráci se Státní rostlinolékařskou správou. Rozbory jsou prováděny ve vídeňské laboratoři Österreichische Agentur für Gesundheit und Ernährungssicherheit GmbH, která má požadovanou akreditaci pro dané laboratorní metody

Výsledky roku 2003

Kontrola odrůdové pravosti nebyla zatím v roce 2003 ukončena, známy jsou pouze výsledky kontroly konzumních brambor raných z dovozu. Výsledek je proto nutné považovat za průběžný. Do konce měsíce srpna byly známy výsledky analýz vzorků odebraných z celkem 57 šarží. Nepovolený výskyt příměsí hlíz jiné odrůdy byl zjištěn celkem u 12 vzorků, tj. 21,1 %. To je v porovnání s rokem 2002, kdy nevyhovělo 33,7 % kontrolovaných šarží raných brambor z dovozu, znatelně příznivější výsledek.

Kontrola raných brambor probíhá dále a během měsíce září by měly být k dispozici výsledky rozborů raných konzumních brambor tuzemských.

Výsledky kontroly konzumních brambor raných z dovozu

Deklarovaná země původu	Počet kontrolovaných šarží	Počet nevyhovujících šarží	% nevyhovujících šarží
Itálie	11	6	54,5
Řecko	5	0	0,0
Španělsko	34	5	14,7
Francie	7	1	14,2

Pramen: SZPI

Jak je zřejmé z tabulky, bylo nejvíce kontrolovaných šarží původem ze Španělska. Relativně nízký počet nevyhovujících šarží španělské proveniencí pak příznivě ovlivnil dílčí výsledky této kontroly. Za povšimnutí stojí i přes relativně nízký počet odebraných vzorků, výsledek kontroly šarží řecké a italské proveniencí. U vzorků původem z Řecka nebyla letos zjištěna ani jedna nevyhovující zásilka, přitom v roce 2002 byly řecké brambory v tomto znaku relativně nejhorší. **Italské brambory pak v podstatě potvrdily výsledky roku 2002, kdy bylo zjištěno absolutně nejvíce nevyhovujících dávek právě z Itálie.**

Úřední kontrola jakosti a zdravotní nezávadnosti konzumních brambor po vstupu České republiky do Evropské unie:

Vstupem České republiky do Evropské unie dojde k podstatným změnám ve struktuře právního řádu ČR. Nařízení komise EU se stanou právními normami, jejichž význam bude nadřazen zákonům ČR. Tímto způsobem je v EU zaručena harmonizace právního řádu členských zemí, jejímž cílem je odstranění překážek volného obchodu mezi státy Unie.

Je však i celá řada oblastí a výrobků, u kterých nejsou jejich vlastnosti právním řádem EU upraveny a v těchto případech mluvíme o tzv. neharmonizované sféře. Pak platí zásada vzájemného uznávání předpisů jednotlivých členských zemí, které jsou považovány za rovnocenné.

Konzumní brambory, resp. jejich jakost, není upravena Nařízením EU. Z toho pak vyplývá, že do České republiky mohou být dovezeny ty konzumní brambory, které byly v zemích původu vyrobeny legálně, tzn. v souladu s právním řádem producentské země.

Tuzemské brambory, resp. osoby, které je vyrábí a uvádí do oběhu, budou i po vstupu do EU muset splňovat požadavky zákona o potravinách č. 110/97 Sb. a vyhlášky č. 157/2003 Sb., která nahradí po vstupu do Evropské unie vyhlášku č. 332/97 Sb.. Z hlediska výrobců a obchodníků zde nedochází k žádné změně požadavků na jakost konzumních brambor. Podle této vyhlášky se ale budou moci kontrolovat jakostní požadavky pouze u tuzemských brambor.

Při kontrole dovozových brambor pak bude nutné mít při kontrole k dispozici předpis určující jakost z příslušné producentské země, respektive jeho úřední překlad. Pokud kontrolované brambory nevyhoví příslušnému předpisu, bude se jednat o produkci vyrobenou a exportovanou nelegálně a pouze tehdy bude možné omezit její přístup na vnitřní trh v České republice.

Může však nastat situace, že producentská země nemá příslušný předpis upravující na jejím vnitřním trhu jakost konzumních brambor. I v tomto případě platí zásada vzájemného uznávání. Výrobek, který byl řádně vyroben tradičním způsobem v členském státě a uveden na trh, se může na trhu EU volně pohybovat, pokud v některém členském státě tomu nebudou bránit převažující důvody obecného zájmu. Lze očekávat, že členský stát původu výrobku bude zastávat názor, že výrobek nepředstavuje ani potenciální riziko.

Při rozhodování o regulaci takového výrobku pak budou srovnávány preference státu výrobce se stejně legitimními preferencemi státu dovozu. Jsou-li opatření na straně státu dovozu proporcionální (přiměřená) cílům, které tento stát sleduje, může výrobek odmítnout z důvodu, že těmto cílům neodpovídá. To však již zřejmě nebude úlohou kontrolních orgánů.

Obecně pak platí, že pokud v českém právním řádu bude uložena povinnost, která bude v rozporu, nebo půjde nad rámec Nařízení EU, nastoupí jev, který se nazývá „přímý účinek práva EU“. To znamená, že vnitřní předpis sice zůstane formálně dále platný, ale při případném soudním řízení bude upřednostněno právo EU.

Jiná je ale situace z hlediska toho, zda daný výrobek může klamat spotřebitele. Tak je například možné argumentovat v případě raných brambor tím, že český spotřebitel pod tímto pojmem zná to, co je v našich předpisech definováno určitými vlastnostmi jako raná brambora a pokud by dovozce brambor použil toto označení u jiných než raných brambor, uváděl by českého spotřebitele v omyl. Bude tedy nutné i rozlišovat, kdy se v případě „neharmonizované“ potraviny může jednat o klamání spotřebitele a kdy půjde o nedodržení technických požadavků na jakost a zdravotní nezávadnost.

PĚSTOVÁNÍ A TRH BRAMBOR V EVROPĚ

Produkce konzumních brambor ze sklizně v roce 2002 činila v EU 15 cca 46,19 mil. t, přičemž 37,89 mil. t zahrnovaly konzumní a sadbové brambory. Tento výsledek loňské sklizně dokonale zabezpečil evropský trh kvalitními bramborami, což však ovlivnilo snížení průměrné ceny až na úroveň 71,3 EUR/t (průměrná cena za období říjen – květen).

Vliv ceny brambor na osázené plochy v EU – 5 a v EU – 10

Období	Průměrná cena v EU - 5	% změny plochy *	
	EUR/t	EU - 5	EU - 10
1994/95	242,7	+ 5,9	+ 2,1
1995/96	113,1	+ 4,8	- 4,9
1996/97	41,5	- 6,4	-10,6
1997/98	90,0	- 7,4	- 3,5
1998/99	217,0	+10,6	- 2,9
1999/00	60,3	- 2,8	- 5,4
2000/01	85,8	- 4,8	- 3,2
2001/02	123,6	+ 0,4	- 1,8
2002/03	71,3	- 4,0	- 5,2

Pramen: Potato Markets Weekly

Poznámka: *) % změny osázené plochy v následujícím roku sklizně.

EU – 5: Německo, Francie, Nizozemsko, Belgie, Velká Británie

EU – 10: Itálie, Španělsko, Portugalsko, Švédsko, Dánsko, Irsko, Finsko, Rakousko, Řecko, Lucembursko

Průměrné ceny producentů v EU – 5 a celková sklizeň brambor v EU – 15

Období	říjen – prosinec EUR/t	leden – březen EUR/t	duben – květen EUR/t	EU – 15 sklizeň tis. t
2002/03 *	85,98	71,08	-	46 194
2001/02	118,27	133,80	117,01	45 145
2000/01	75,85	81,86	110,92	48 778
1999/00	70,68	53,88	41,12	48 756
1998/99	189,83	245,20	192,90	43 497
1997/98	77,67	93,80	106,24	47 980
1996/97	42,66	40,24	41,05	50 567
1995/96	127,76	110,14	92,38	44 596

Pramen: Potato Markets Weekly

Poznámka: 2002/03 * odhad

V marketingovém roce 1998/99 byla za sledované období 1995 – 2003 nejnižší sklizeň cca 43 mil.t (záplavy v Nizozemsku, nepříznivé počasí, následují různé nákazy v zimních skladech apod.) a této situaci na trhu brambor odpovídá nejvyšší cena 245,20 EUR/t (průměr za období leden – březen). Cenu v následujícím období duben/květen ovlivnily dodávky raných brambor ze Středomoří, a proto je cena konzumních brambor ze staré sklizně v tomto období o něco nižší, tj. 192,90 EUR/t.

Nejnižší cena byla zaznamenána v marketingovém roce 1996/97 (v období leden – březen), a to 40,24 EUR/t, při nejvyšší produkci 50 mil. t.

Plochy, výnosy, produkce a průměrné ceny brambor v Evropské unii

	2003 *	2002	2001	2000	1999	1998	1997	1996
Plocha v tis. ha								
Nizozemsko	162,7	164,3	161,7	174,9	179,5	126,5	179,9	185,2
Francie	160,0	161,6	162,2	162,8	164,2	164,1	170,2	175,2
Belgie	60,5	61,7	62,2	65,8	68,8	60,6	57,7	63,3
Německo	278,3	284,1	282,1	304,4	308,5	297,3	303,6	335,8
V. Británie	150,6	158,5	165,3	166,0	177,6	164,1	165,9	177,7
Španělsko	104,7	113,6	115,5	123,3	136,1	141,7	150,1	180,1
Itálie	78,5	80,1	79,6	81,9	86,4	90,1	90,7	91,5
EU – 15	1 204,9	1 260,7	1 263,1	1 325,2	1 375,6	1 303,9	1 386,5	1 507,2
EU – 10	408,3	430,4	429,6	451,3	-	-	-	-
EU – 5	796,7	830,2	833,5	873,9	898,7	812,6	877,2	937,3
Průměrné ha výnosy v t/ha								
Nizozemsko	44,8	44,8	43,4	46,5	45,8	41,5	44,3	43,5
Francie	40,6	41,7	37,5	39,5	39,7	36,9	39,3	35,7
Belgie	45,0	47,2	41,3	44,4	44,4	40,6	45,7	40,8
Německo	41,2	39,1	40,8	43,3	37,5	38,1	38,4	39,0
V. Británie	43,6	43,7	40,2	37,7	40,2	39,3	43,0	40,7
Španělsko	26,5	27,3	25,6	25,5	24,7	22,9	21,7	21,4
Itálie	26,0	25,9	25,3	25,1	24,0	24,4	22,3	24,0
EU – 15	34,4	36,6	35,4	36,4	35,1	33,1	34,5	33,5
EU – 10	25,1	25,8	25,4	25,1	-	-	-	-
EU – 5	39,2	42,2	40,6	42,3	40,6	38,8	41,1	39,7
Produkce v tis. t								
Nizozemsko	7 287	7 363	7 015	8 127	8 221	5 249	7 973	8 056
Francie	6 496	6 747	6 078	6 434	6 525	6 053	6 689	6 263
Belgie	2 721	2 909	2 564	2 922	3 057	2 462	2 637	2 582
Německo	11 473	11 114	11 503	13 193	11 568	11 338	11 659	13 100
V. Británie	6 568	6 921	6 647	6 252	7 131	6 456	7 128	7 229
Španělsko	2 775	3 104	2 957	3 138	3 367	3 247	3 254	3 856
Itálie	2 041	2 075	2 010	2 053	2 072	2 195	2 020	2 191
EU – 15	41 467	46 153	44 726	48 271	48 338	43 204	47 811	50 489
EU – 10	10 228	11 123	10 918	11 343	-	-	-	-
EU – 5	31 239	35 053	33 807	36 928	36 502	31 558	36 086	37 229
EU - 5 průměrná cena v EUR/t (říjen - květen)								
	200,0	71,3	123,6	85,8	60,3	217,0	90,0	41,5

Pramen: Potato Markets Weekly

Poznámka: 2003 * odhad Agra Europe

EU – 5: Nizozemsko, Francie, Belgie, Německo, Velká Británie

EU – 10: Itálie, Španělsko, Portugalsko, Švédsko, Dánsko, Irsko, Finsko, Rakousko, Řecko, Lucembursko

V letošním roce se snížily osázené plochy brambor v EU v 5 o 4 %, v EU – 10 o 5,2 % a v EU – 15 o 4,4 %. Hektarové výnosy jsou odhadovány nižší v EU – 5 o 7,2 %, v EU – 10 o 3 % a v EU – 15 o 6,1 %. Vzhledem k tomu se **předpokládá snížení produkce brambor v EU-5 o 10,9 % na cca 31,239 mil. t**, v EU – 10 by se tím snížila produkce o 8 %, tj. na úroveň 10,228 mil. t a v EU – 15 o 10,2 % na 41,467 mil. t. Sklizeň konzumních brambor by měla být 33,718 mil. t (odhad Agra Europe ke dni 26. 8. 2003), tj. o 11,2 % nižší proti úrovni roku 2002.

Vývoj produkce brambor v EU má cyklický trend. Podle posledních odhadů z Agra Europe je zřejmé, že sklizeň v letošním roce bude pravděpodobně nejnižší za posledních 8 – 10 let. Pokud vznikne nedostatek brambor na trhu, pak se bude zvyšovat jejich cena, což pravděpodobně povede ke zvýšení ploch raných i pozdních konzumních brambor v příštím roce. Konečný výsledek letošní podzimní sklizně může ještě ovlivnit počasí. Mírné deště a teplo v září při dozrávání hlíz mohou zlepšit hektarové výnosy a další faktory ovlivnit kvalitu naskladňovaných hlíz.

Vývoj sklizně a průměrné ceny brambor v Německu

Období	Plocha v tis. ha	Výnos v t/ha	Sklizeň v mil. t	Prům. cena v EUR/t
2003 *	278 300	34,60	9,627	200,00
2002	284 100	39,12	11,114	64,40
2001	282 099	40,78	11,503	102,20
2000	304 380	40,78	13,193	36,50
1999	308 501	37,50	11,568	55,40
1998	297 267	38,14	11,338	164,10
1997	303 584	38,41	11,659	82,70
1996	335 804	39,01	13,100	28,70
1995	315 173	31,40	9,898	100,20
1994	293 421	32,95	9,669	121,50
1993	312 332	39,25	12,260	53,90
1992	360 914	30,19	10,897	45,20

Pramen: Potato Markets Weekly

Poznámka: 2003 * odhad Agra Europe

Předpokládaná sklizeň 9,627 mil. t brambor v Německu je nejnižší produkcí od roku 1992. Od konce srpna se začínají zvyšovat ceny konzumních brambor, a to ze 142,50 na 147,50 EUR/t a v první dekádě září již dosahují 153,80 EUR/t. Ve stejném období roku 2002 dosahovala tato cena 95 EUR/t, v roce 2001 potom 130,40 EUR/t, v roce 2000 jen 88,10 EUR/t a v roce 1999 pouze 79,30 EUR/t. Očekává se, že se farmářská cena bude pohybovat okolo 200 EUR/t. Pozitivní je, že vlivem suchého počasí nejsou letos hlízy nakažené plísní, pouze v některých oblastech mají strupovitost.

Situaci na trhu v jarním období roku 2004 ovlivní zejména množství kvalitních konzumních brambor uskladněných v zimních skladech a produkce raných brambor z jižních evropských zemí.

Přehled uzavřených obchodů a cen konzumních brambor na burze v Hannoveru

	říjen 2003	prosinec 03	únor 2004	březen 2004	duben 2004
28. srpna	EUR/t	EUR/t	EUR/t	EUR/t	EUR/t
Cena konečná	158,00	184,00	208,00	205,00	219,00
Počet uzavřených obchodů	0	0	10	2	25
Počet otevřených obchodů	70	36	346	41	217
29. srpna					
Cena konečná	158,00	188,00	212,00	200,00	225,00
Počet uzavřených obchodů	0	0	6	2	10
Počet otevřených obchodů	70	36	349	39	214
1. září					
Cena konečná	160,00	188,00	217,00	210,00	233,00
Počet uzavřených obchodů	0	0	8	0	5
Počet otevřených obchodů	70	36	354	39	211
2. září					
Cena konečná	160,00	188,00	224,00	226,00	235,00
Počet uzavřených obchodů	0	0	13	1	6
Počet otevřených obchodů	70	36	357	39	216

Pramen: Potato Markets Weekly

Poznámka: uzavřené obchody – sjednané, realizované obchody, které byly zaplacený

otevřené obchody – terminované obchody, které budou proplaceny po realizaci ve sjednaném termínu

V Belgii se na začátku září pohybovaly ceny konzumních brambor, podle kvality a kalibrace hlíz, od 124 do 136,50 EUR/t. Průměrné hektarové výnosy v současné době dosahují 44 t/ha, což je o 20 % méně proti stejnému období loňského roku.

Ve Francii vzrostla cena odrůdy Bintje ze 168,75 EUR/t v srpnu na 197,50 EUR/t v první dekádě září. V roce 2002 se kolem 10. září tato cena pohybovala na 87 EUR/t, v roce 2001 byla 163,80 EUR/t.

V Itálii se pohybovaly velkoobchodní ceny konzumních brambor od 410 do 480 EUR/t, a to podle kvality, balení a místního trhu. Ceny producentů raných brambor se pohybovaly ke dni 31. srpna 2003, podle balení a místního trhu, od 130 do 430 EUR/t.

Ve Španělsku vzrostly „farmářské“ ceny koncem srpna na úroveň 127,80 EUR/t oproti roku 2002, kdy ve stejném období měly průměr 76,70 EUR/t a v roce 2001 činila tato cena 124,40 EUR/t.

Ve Velké Británii stouply ceny konzumních brambor ze 111,33 GBP/t na 115,02 GBP/t (ke dni 5. září 2003). Farmářské ceny brambor určených ke zpracování se v první dekádě září pohybovaly kolem 80 – 85 GBP/t.

Slovensko

Přehled ploch, výnosů a produkce brambor na Slovensku

Rok	Plocha (tis. ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (tis. t)
1996	40,8	19,2	776,6
1997	32,2	15,5	504,0
1998	28,8	14,3	412,0
1999	26,8	14,3	384,5
2000	27,0	15,5	418,8
2001	26,2	12,4	323,3
2002	26,1	18,6	484,3
2003 *	25,6	16,7	426,3

Pramen: Zemiaky - Situačná a výhládová správa, ŠÚ SR

Plocha, výnosy a produkce brambor na Slovensku v letech 2002 a 2003

Brambory	2002			2003 *		
	Plocha (tis. ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (tis. t)	Plocha (tis. ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (tis. t)
Rané	2,1	14,9	31,4	2,4	13,1	31,6
Ostatní	24,0	18,9	452,8	23,2	17,0	394,7
Celkem	26,1	18,6	484,2	25,6	16,7	426,3

Pramen: ŠÚ SR, Zemiaky - situačná a výhládová správa April 2003

Poznámka: 2003 * odhad

Plochy brambor se na Slovensku v posledních letech pohybují nad hranicí 25 tis. ha. V letošním roce se očekává, tak jako ve většině zemí Evropy pokles průměrných výnosů. Celkově je intenzita pěstování brambor nižší než v ČR.

Polsko

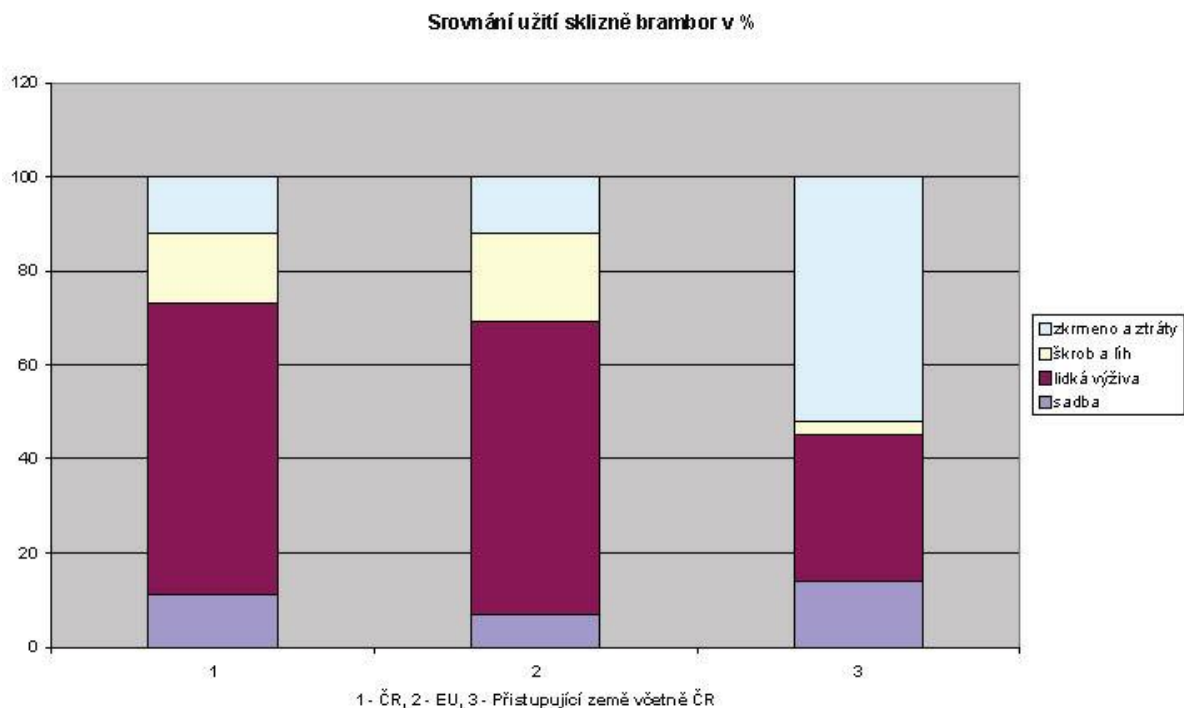
Plochy brambor v Polsku stále klesají. Letos se odhaduje, že poklesnou o další 4,7 % oproti minulému roku, na plochu nižší než 0,8 mil ha. Polsko zůstává při odhadované produkci 13,5 mil t stále významným producentem brambor všech směrů užití. Vlivem nepříznivých povětrnostních podmínek, hlavně v severní a střední části země, během letních měsíců dojde k poklesu výnosu. Vlivem vyššího výskytu chorob natě, mšic a drátovců dojde ke snížení kvality hlíz. V Polsku se značná část produkce brambor zkrmuje, ročně více než 6 mil t, tj. více než 40 % produkce.

Přehled ploch, výnosů a celkové sklizně brambor v Polsku v letech 1986 – 2003

Údaj	1986 - 88	1991 - 95	1996	2000	2001	2002	2003 *
Plocha v mil. ha	1,94	1,69	1,34	1,25	1,19	0,82	0,78
Výnos t/ha	18,9	16,1	20,3	19,4	16,2	19,3	17,6
Produkce v mil. t	36,7	27,3	27,2	24,2	19,4	15,5	13,5

Pramen: Rynek ziemniaka, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Poznámka: 2003 * odhad

Grafy názorně ukazují strukturu užití celkové produkce brambor v EU, přistupujících zemích včetně ČR a v samostatně v ČR. Při porovnání grafů je na první pohled jasná shoda užití produkce v ČR a zemích EU 15, které je tržně orientováno. V přistupujících zemích je značná část produkce využívána pro výživu hospodářských zvířat. Lze očekávat, že po vstupu do EU dojde v těchto zemích k výrazným strukturálním změnám ve směru k tržní orientaci produkce. Společně s intenzifikací pěstování brambor se bude snižovat podíl brambor zkrmovaných hospodářskými zvířaty. České bramborářství má tuto restrukturalizaci již za sebou, stojí před ním úkol intenzifikace pěstování brambor a tím se výnosově přibližovat předním bramborářským zemím Unie.

VÝVOJ PĚSTOVÁNÍ BRAMBOR V ČESKÉ REPUBLICE

Rychlý pokles ploch brambor v ČR v posledních letech se v roce 2003 zmínil. Nejvíce se snížila plocha raných brambor, ke snížení došlo letos i u průmyslových brambor, jejichž plochy v předchozích letech intenzivně narůstaly.

V marketingovém roce 2002/03 došlo k poklesu celkové plochy brambor o 7 223 ha (o 13,3 %), na 46 914 ha. Pro marketingový rok 2003/04 je odhadován pokles o dalších 2 323 ha (5 %). Odhadovaná plocha 44 585 ha při současné úrovni výnosů mírně nad 20 t/ha není dostatečná pro pokrytí potřeby trhu ČR. Při poklesu celkové produkce brambor pod 1 mil. tun dovozy vhodně doplňují potřeby trhu. Vazby pěstitelů na podniky pro tržní úpravu brambor, na potravinářské a škrobářenské podniky významně ovlivňují stabilitu pěstování brambor. Kapacity výrobců hranolků jsou nedostatečně využívány vlivem dovozu laciných hranolků, což se projevuje v omezování pěstování odrůd brambor vhodných pro jejich výrobu. I přes pokles plochy brambor nepřekročily ceny zemědělských výrobců konzumních brambor na jaře roku 2003 hranici 4 000 Kč/t. U pozdních konzumních brambor se pohybovaly v rozmezí 3 100 až 3 750 Kč/t. U raných brambor byly ceny vyšší než v předešlém roce, a to 7 125 Kč/t v červnu a 5 058 Kč/t v červenci. Dosažení této příznivé úrovně cen raných brambor umožnil letošní pokles ploch o 1 450 ha a nižší dovozy raných brambor v měsíci červnu.

U průmyslových brambor byl pokles ploch ovlivněn nižší národní kvótou pro výrobu bramborového škrobu přidělenou EU. Množitelé sadby i pěstitelé brambor pro výrobu škrobu předpokládali další zvyšování plochy v souvislosti s očekáváním, že se podaří s EU vyjednat kvótu okolo 50 tis. t bramborového škrobu. Přidělení kvóty 33 660 t neumožňuje zvyšování ploch, naopak při výnosech okolo 30 t/ha dojde k dalšímu mírnému snížení. Vývoj ploch brambor pro škrobářenský průmysl ovlivní i vývoj cen po vstupu do EU.

Letos došlo k podstatné změně v otevírání kvót pro dovoz brambor s preferenčním clem. Doposud byly preferenční kvóty stanovovány na kalendářní roky od 1. 1. do 31. 12. Koncem dubna vstoupil v platnost Protokol o úpravách obchodních aspektů Evropské dohody, na základě kterého jsou kvóty s preferenčními cly stanovovány na hospodářské roky, tj. od 1. 7. daného roku do 30. 6. následujícího roku. Od počátku letošního roku byla otevřena kvóta pro dovoz 15 000 t pozdních konzumních brambor z EU se clem 6 %. Tato kvóta byla vyčerpána 8. března. Na základě Protokolu je letos od 1. července otevřena kvóta 7 500 t se 6% clem pro dovoz pozdních konzumních brambor do konce roku. Od počátku příštího roku až do vstupu do EU (květen) bude otevřena druhá polovina kvóty – 7 500 tun se 6% clem, plus eventuálně nedočerpaná část podzimní poloviny. Možnost dovážet konzumní brambory se 6% clem již na podzim v předchozích letech nebyla, kvóta se vyčerpala už na jaře.

Chce-li české bramborářství obstát v konkurenci na rozšířeném trhu EU musí se zaměřit na intenzifikaci pěstování brambor všech užitkových směrů. O tom jak rychle nastoupí tuto cestu rozhodne finanční situace podniků po vstupu do EU.

Celkové plochy, hektarové výnosy a produkce brambor pěstovaných v České republice

Marketingový rok	Sklizňové plochy (ha)	Průměrný výnos (t/ha)	Produkce celkem (t)
1990/91	109 299	16,06	1 755 115
1991/92	113 295	18,03	2 043 205
1992/93	110 530	17,82	1 969 233
1993/94	102 816	23,30	2 395 810
1994/95	76 673	16,06	1 231 035
1995/96	77 869	17,08	1 330 119
1996/97	85 710	21,00	1 800 272
1997/98	72 625	19,30	1 401 663
1998/99	71 855	21,15	1 519 768
1999/00	71 455	19,69	1 406 832
2000/01	69 198	21,33	1 475 992
2001/02	54 137	20,88	1 130 477
2002/03	46 914	23,57	1 105 960
2003/04 *	44 585	20,51	914 517

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhad k 15. 8. 2003

Fytosanitární podmínky dovozu a vývozu brambor

Dovoz brambor do České republiky se z rostlinolékařského hlediska řídí zákonem č. 147/1996 Sb., o rostlinolékařské péči a změnách některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 409/2000 Sb., zákona č. 314/2001 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., a zákona č. 309/2002 Sb., a prováděcí vyhláškou MZe č. 89/2002 Sb..

Nesadbové hlízy brambor je dovoleno dovážet z členských států EU (Belgie, Dánsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Německo, Nizozemí, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Spojené království Velké Británie a Severního Irska, Španělsko, Švédsko) a dále z Albánie, Bulharska, Izraele, Makedonie, Malty, Rumunska, Slovenska, Švýcarska, Tuniska a při splnění zvláštních zpřísněných požadavků i z Egypta.

Sadbu brambor je dovoleno dovážet ze zemí EU, Švýcarska a Slovenska.

Dovážené zásilky musí být prosty karanténních škodlivých organismů, musí splňovat stanovené zvláštní karanténní požadavky, musí být vždy opatřeny platným rostlinolékařským osvědčením a podléhají pravidelným vstupním rostlinolékařským prohlídkám, včetně laboratorního testování odebraných vzorků hlíz na závažné škodlivé organismy. Bližší podrobnosti jsou mimo jiné uvedeny na www.srs.cz.

Dnem přístupu České republiky do ES vstoupí v platnost i nové rostlinolékařské předpisy, které obsahují některé změny fytosanitárních opatření pro dovoz brambor. Závažnou změnou bude zejména to, že zásilky pocházející ze členských států ES nebudou podléhat při vstupu na území České republiky rostlinolékařské prohlídce a nebudou opatřeny rostlinolékařským osvědčením. Vstupní rostlinolékařská prohlídka je při obchodu s bramborami mezi členskými státy ES nahrazena systémem pravidelného úředního dohledu v místě vypěstování. Fytosanitární nezávadnost dodávky je potvrzována rostlinolékařským pasem, který musí být připojen k zásilkám sadbových brambor při jejich pohybu po území EU, v případě nesadbových brambor registračním číslem jejich pěstitele, které musí být uvedeno na obalu dodávky nebo v případě volně ložených brambor na dopravním prostředku. Cílové členské země namátkově ověřují zdravotní stav dodávek brambor z ostatních členských zemí vlastními kontrolami v celém rozsahu obchodního řetězce včetně laboratorního testování úředně odebraných vzorků, na výskyt karanténních škodlivých organismů. Pokud se při těchto kontrolách zjistí, že určitá členská země porušila některé ustanovení rostlinolékařských předpisů EU, kontroly dodávek pocházejících z této země jsou potom v ostatních členských zemích prováděny cíleně a přísnějším způsobem jako reakce na vznik fytokaranténního rizika.

Při dovozu brambor z nečlenských států ES bude vstupní rostlinolékařská prohlídka prováděna zpravidla mimo území České republiky, na vnější hranici EU, místní rostlinolékařskou službou. Fytosanitární podmínky dovozu brambor z nečlenských zemí ES budou stanoveny v souladu s fytosanitárními předpisy ES, zejména základní fytosanitární Směrnicí Rady č. 2000/29/ES, z 8. května 2000, o ochranných opatřeních proti zavlékání organismů, které jsou škodlivé pro rostliny a rostlinné produkty, do Společenství a proti jejich šíření uvnitř Společenství, v platném znění. Tyto fytosanitární požadavky jsou podobné fytosanitárním požadavkům stanoveným vyhláškou MZe č. 89/2002 Sb. ES však navíc umožňuje členským státům formou dočasných výjimek snižujících přísnost základní fytosanitární směrnice a při splnění zvláštních, k těmto účelům stanovených, požadavků i dovoz ze zemí, odkud k nám brambory v posledních letech povoleno dovážet nebylo (např. Kanada nebo Kuba). O aktuálních fytosanitárních podmínkách a možnostech dovozu brambor bude Státní rostlinolékařská správa průběžně informovat veřejnost prostřednictvím tisku a na svých webových stránkách (viz výše).

Možnosti vývozu

Za významný úspěch MZe ČR a Státní rostlinolékařské správy v roce 2003 lze považovat otevření možnosti vývozu konzumních brambor do členských států ES, a to s ročním předstihem před plánovaným přistoupením České republiky k ES. Vývoz je umožněn Rozhodnutím Komise č. 2003/450/ES ze dne 18. června 2003, kterým byla opatření užívaná v České republice v ochraně proti šíření bakteriální kroužkovitosti (*Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*) uznána za rovnocenná opatřením užívaným ve členských státech EU. Z této skutečnosti vyplývá, že z České republiky lze s okamžitou platností vyvážet nesadbové brambory do zemí EU. Vyvážené brambory musí být negativně testovány na karanténní bakteriózy brambor.

Na základě žádosti MZe ČR odstraní Slovenská republika administrativní překážky dovozu brambor z České republiky od 1. 1. 2004, v rámci celkové změny legislativních předpisů upravujících dovoz rostlin a rostlinných produktů na Slovensko.

Přehled zemí s výskytem bakteriální kroužkovitosti (*Clavibacter michiganensis*, subsp. *sepedonicus*):

Ze zemí EU je to Belgie, Dánsko, Finsko, Německo, Nizozemí, Rakousko, Řecko, Španělsko a Švédsko.

Z ostatních zemí do této skupiny patří Alžírsko, Bělorusko, Chorvatsko, Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Norsko, Polsko, Rusko a Ukrajina.

Přehled zemí s výskytem hnědé hniloby (*Ralstonia solanaceum*):

Ze zemí EU Belgie, Francie, Itálie, Německo, Nizozemí, Portugalsko, Řecko, Španělsko a Velká Británie.

Z ostatních zemí je to Egypt, Jugoslávie, Maďarsko, Maroko, Rusko, Slovinsko a Turecko.

Přehled dovozu brambor, bramborového škrobu a výrobků ze škrobu v tunách

Položka celního sazebníku	Název položky	Kalendářní rok			Marketingový rok		
		2001	2002	2003*	2000/01	2001/02	2002/03*
0701 10 00	Brambory sadbové	3 610,8	6 141,1	3 637,4	3 875,8	6 061,0	3 661
0701 90 10	Brambory k výr. škrobu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
0701 90 50 10	Brambory rané 1. 1. – 15. 5.	3 987,6	5 377,9	3 886,4	3 987,6	5 377,9	3 886,4
0701 90 50 20	Brambory rané 16. 5. – 30. 6.	4 925,3	14 374,4	4 943,9	4 925,3	14 374,4	4 943,9
0701 90 90	Brambory ostatní	5 661,1	27 235,0	23 276,4	4 652,4	28 261,0	23 466,0
0701	Brambory celkem	18 184,8	53 128,4	35 744,1	17 441,2	54 074,3	35 957,3
1108 13 00	Škrob bramborový	5,3	2 0428,2	15,4	806,9	1 970,3	19,6
3505 1010, 50, 90	Dextriny a modif. škroby	12 379,1	13 106,1	6 719,7	7 175,8	12 389,6	11318,2

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * dovozy do 30. 6. 2003

Přehled vývozu brambor, bramborového škrobu a výrobků ze škrobu v tunách

Položka celního sazebníku	Název položky	Kalendářní rok			Marketingový rok		
		2001	2002	2003*	2000/01	2001/02	2002/03*
0701 10 00	Brambory sadbové	1 837,0	1 743,9	1 188,2	1 837,0	1 743,0	1 207,7
0701 90 10	Brambory k výr. škrobu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
0701 90 50 10	Brambory rané 1. 1. – 15. 5.	70,2	0,0	87,4	70,2	0,0	87,4
0701 90 50 20	Brambory rané 16. 5. – 30. 6.	65,7	0,0	0,0	65,7	0,0	0,0
0701 90 90	Brambory ostatní	11 176,3	2 779,2	1 679,4	11 671,8	1 948,0	2 573,6
0701	Brambory celkem	13 149,2	4 523,1	2 955,0	13 644,7	3 691,0	3 868,7
1108 13 00	Škrob bramborový	6 798,3	4 441,4	1 726,5	6 608,6	4 331,4	2 839,3
3505 1010, 50, 90	Dextriny a modif. škroby	4 985,8	8 662,7	5 535,8	3 994,9	7 305,8	8 576,9

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * vývozy do 30. 6. 2003

Průměrná spotřeba konzumních brambor v ČR na obyvatele a rok v kg

Rok	Celková spotřeba brambor	z toho rané brambory	z toho pozdní konzumní brambory
1993	84,0	15,5	68,5
1994	78,0	14,0	64,0
1995	76,5	15,0	61,5
1996	77,2	15,0	62,2
1997	76,0	15,0	61,0
1998	76,1	15,0	61,1
1999	75,9	15,0	60,9
2000	77,0	15,0	62,0
2001	75,3	15,0	60,3
2002 *	76,0	15,0	61,0
2003 *	76,0	15,0	61,0

Pramen: ČSÚ, VÚZE

Poznámka: 2002 *, 2003 * odhad VÚZE,

Bilance brambor celkem v České republice

Položka bilance	Jedn.	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03 **	2003/04*
Brambory rané (konzum a sadba)							
Sklizňová plocha	tis. ha	18,48	17,91	15,66	11,38	11,60	10,07
Průměrný výnos	t/ha	15,63	16,62	14,46	16,46	18,65	18,92
Brambory konzumní (konzum a sadba)							
Sklizňová plocha	tis. ha	49,39	49,70	49,50	37,54	28,39	27,85
Průměrný výnos	t/ha	22,84	20,54	22,96	21,64	24,67	21,04
Brambory průmyslové (zprac. a sadba)							
Sklizňová plocha	tis. ha	3,98	3,85	4,04	5,23	6,92	6,65
Průměrný výnos	t/ha	25,78	22,98	28,01	25,05	27,29	20,71
Sklizňová plocha celkem	tis. ha	71,86	71,46	69,20	54,30	46,91	44,58
Produkce brambor							
Brambory rané	tis. t	288,92	297,58	226,43	187,24	216,37	190,67
Bramb. konzumní pozdní	tis. t	1 128,18	1 020,76	1 136,36	812,44	700,60	586,11
Brambory průmyslové	tis. t	102,67	88,49	113,18	130,79	188,99	137,73
Brambory celkem	tis. t	1 519,77	1 406,83	1 475,97	1 130,47	1 105,96	914,51
Brambory celkem výnos	t/ha	21,15	19,69	21,33	20,88	23,57	20,51
Dovoz brambor po přepočtu ve výrobcích					116,23	124,00	130,00
Dovoz brambor čerstvých	tis. t	13,27	50,77	17,41	65,53	39,70	50,00
Nabídka bramb. celkem	tis. t	1 533,04	1 457,60	1 493,38	1 312,23	1 269,66	1 094,51
Užití brambor celkem							
Lidská výživa	tis. t	780,00	780,00	780,00	778,00	778,00	770,00
Výroba škrobu	tis. t	75,00	80,00	151,00	130,80	197,00	137,70
Sadba brambor	tis. t	240,00	240,00	210,00	215,78	141,00	132,00
Krmné užití a ztráty	tis. t	429,69	354,56	338,88	163,00	127,90	14,81
Vývoz brambor popřepočtu ve výrobcích		-	-	-	20,95	22,00	30,00
Vývoz brambor čerstvých	tis. t	8,35	3,04	13,50	3,70	3,76	10,00
Užití brambor celkem	tis. t	1 533,04	1 457,60	1 493,38	1 312,23	1 269,66	1 094,51

Pramen: ČSÚ, Celní statistika, MZe ČR

Poznámka: * odhad MZe ČR, ** údaje o dovozu a vývozu do 30. 6. 2003

V roce 2001 zpracoval Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky (VÚZE) s Výzkumným ústavem bramborářským (VÚB) nové koeficienty přepočtu výrobků z brambor na čerstvé brambory. Některé koeficienty byly opraveny tak aby odpovídaly systému v EU, další byly zpracovány podle specifických podmínek výroby v ČR.

Stoupající dovozy výrobků z brambor a nové reálné koeficienty umožňují provádět reálné přepočty výrobků na čerstvé brambory a s těmito přepočty počítat v bilancích brambor sestavovaných za marketingové roky. Od marketingového roku 2001/02 jsou tyto přepočty zařazovány do bilance. Třiletá řada i když se jedná ve dvou letech o dopočty, umožňuje srovnání. Stoupající dovozy výrobků vysvětlují také dobré zásobování trhu i při klesajícím celkovém objemu sklizní konzumních brambor v ČR.

Výsadba raných brambor pro marketingový rok 2003/04 začala v polovině března 2003, za příznivých povětrnostních podmínek. Výsadba porostů určených pro nejranější sklizeň byla překryta na ploše cca 500 ha netkanou textilií. Toto opatření se letos bramborářům vyplatilo, neboť uchránilo vzcházející porosty před neobyčejně silnými pozdními jarními mrazíky. Přízemní mrazíky až -9 °C poškodily v některých lokalitách i narašené klíčky brambor těsně pod povrchem půdy. Porosty překryté textilií získaly potřebný předstih ve vývoji, což pak umožnilo zahájit sklizeň koncem května 2003 za příznivých cenových podmínek na trhu. První prodeje realizovali zemědělci za 12 Kč/kg. Následný pokles cen zemědělských výrobců byl v letošním roce pozvolnější, než v roce minulém.

Údaj o ploše raných brambor se skládá ze dvou částí: z plochy za zemědělský sektor ve výši 7 077 ha (údaj ČSÚ) a z odhadu plochy za domácnosti ve výši 2 973 ha (MZe). Podle uvedené celkové výměry došlo v letošním roce ke snížení plochy raných brambor o 1 551 ha, tj. o 13,4 % ve srovnání s rokem 2002. Konečné údaje o plochách osázených drobnými pěstiteli zveřejní ČSÚ v „Definitivních údajích o sklizni zemědělských plodin za rok 2003“.

Vývoj ploch, výnosů a produkce raných brambor včetně sadby

Marketingový rok	Sklizňové plochy (ha)	Průměrný výnos (t/ha)	Produkce celkem (t)
1990/91	11 659	12,90	150 439
1991/92	12 527	14,06	176 148
1992/93	14 438	14,39	207 703
1993/94	16 442	16,22	266 679
1994/95	17 407	14,03	244 301
1995/96	17 936	14,70	263 580
1996/97	20 483	15,88	325 231
1997/98	18 502	14,66	271 166
1998/99	18 482	15,63	288 920
1999/00	17 908	16,62	297 580
2000/01	15 662	14,46	226 433
2001/02	11 373	16,46	187 244
2002/03	11 601	18,65	216 371
2003/04*	10 050	18,90	189 945

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 2003/04 * odhad MZe po dopočtu domácností

Dovoz a vývoz raných brambor

První dovážené rané brambory z Maroka byly Státní rostlinolékařskou správou ČR vráceny zpět z důvodu výskytu karanténních bakterií. Egypt požádal o povolení dovozu raných brambor do ČR s odůvodněním, že i přes výskyt hnědé hniloby (*Ralstonia solanaceum*) se mohou z Egypta vyvázet rané brambory do Evropské unie. Pracovníci SRS ověřovali úroveň fytokaranténních opatření přímo v Egyptě. Byly stanoveny pouštní oblasti nezamořené hnědou hnilobou, ze kterých byl umožněn vývoz do ČR. Egyptské obchodní organizace zřejmě nenašly vhodné odběratele v ČR, takže se následně dovozy z Egypta nerealizovaly. Hlavními zeměmi odkud se letos do ČR dovážely rané brambory byly opět Španělsko a Itálie. V první polovině roku 2003 se však dovezlo větší množství ze Španělska než z Itálie. Obchodní ceny raných brambor byly ve Španělsku příznivější než v Itálii, kde nepřízeň počasí snížila celkovou produkci raných brambor, čímž vzrostla úroveň jejich cen.

Dovoz raných brambor do České republiky v tunách

Marketingový rok	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04
Brambory rané 1. 1. – 15. 5.	1 489,7	2 827,5	1 904,3	4 210,2	3 987,6	5 377,9	3 886,4
Brambory rané 16. 5. – 30. 6.	8 699,4	4 103,7	6 994,9	6 866,2	4 925,3	14 374,4	4 943,9
Brambory rané celkem	10 189,1	6 931,2	8 899,2	11 076,4	8 912,9	19 752,3	8 830,3

Pramen: Celní statistika

Dovoz raných brambor do České republiky podle zemí v tunách

Země	1999/00		2000/01		2001/02		2002/03	
	Množství t	Dov. hodn. Kč/kg	Množství t	Dov. hodn. Kč/kg	Množství t	Dov. hodn. Kč/kg	Množství t	Dov. hodn. Kč/kg
Itálie	6 713	8,00	6 880	12,30	15 782	6,29	1 945	10,54
Španělsko	2 645	9,45	1 016	12,38	1 955	10,45	5 277	9,57

Pramen: Celní statistika

Vývoz raných brambor z České republiky v tunách

Marketingový rok	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03
Brambory rané 1. 1. - 15. 5.	134,7	2,0	180,0	0,0	70,2	0,0	87,4*
Brambory rané 16. 5. - 30. 6.	11,8	12,4	48,0	0,0	65,7	0,0	0,0
Brambory rané celkem	146,5	14,4	228,0	0,0	135,9	0,0	0,0

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * pravděpodobně vrácená zásilka

Cenový vývoj produkce raných brambor

Průměrné měsíční ceny zemědělských výrobců raných brambor v Kč/t (bez DPH)

Rok / Měsíc	Červen	Červenec	Srpen	Průměrná cena
1991	12 915	6 712	3 677	5 224
1992	6 853	4 777	3 461	5 086
1993	7 247	4 876	3 463	5 361
1994	5 829	4 789	5 236	5 550
1995	11 094	7 625	5 681	9 031
1996	8 214	6 338	4 508	7 008
1997	8 652	5 847	4 617	7 058
1998	8 969	6 317	4 634	7 390
1999	6 164	5 272	3 772	5 503
2000	7 846	6 584	5 441	7 047
2001	7 856	5 210	3 960	6 950
2002	5 948	4 523	3 449	5 404
2003	7 175	5 058	4 286	6 482

Pramen: ČSÚ

V roce 2003 došlo k nárůstu červnové průměrné ceny zemědělských výrobců raných brambor o 1 227 Kč/t ve srovnání s předcházejícím rokem. Tento měsíc je rozhodující pro nastavení cenové úrovně celé sklizně raných brambor a ovlivňuje i cenovou úroveň pozdních konzumních brambor. Cenový vzestup byl umožněn nižší osázenou plochou, nižšími dovozy, méně příznivým vývojem počasí u nás i v ostatních státech EU, kde se pěstují rané brambory.

Průměrné měsíční spotřebitelské ceny raných brambor v Kč/kg

Rok / Měsíc	Červen	Červenec	Srpen
1993	14,74	8,26	5,52
1994	15,48	7,63	8,59
1995	24,29	12,59	8,84
1996	15,59	12,02	8,47
1997	18,29	11,67	9,06
1998	19,55	10,68	8,08
1999	14,23	9,34	7,31
2000	15,49	12,02	10,74
2001	24,27	11,22	8,66
2002	15,11	9,14	7,69
2003	19,58	11,18	-

Pramen: ČSÚ

Zhodnocení pěstování raných brambor

Pokles ploch raných brambor je zaznamenáván hlavně v zemědělském sektoru, plochy raných brambor u domácností se mění jen nepatrně. Třetinový podíl domácností na celkové ploše raných brambor svědčí o zálibě obyvatel v pěstování vlastních brambor. Pokles ploch raných brambor v zemědělském sektoru je příznivý pro pěstitele pozdních konzumních brambor, protože přebytky raných brambor nebudou ovlivňovat ceny pozdních konzumních brambor v podzimním období. V loňském roce nepříznivě ovlivňovaly vysoké dovozy laciných raných brambor z Itálie úroveň cen zemědělských výrobců (CZV) v ČR. V letošních dovozech raných brambor převažovaly dovozy ze Španělska, v průměru za 9,57 Kč/kg, zatímco průměrná dovozní hodnota z Itálie činila 10,54 Kč/kg (v loňském roce jen 6,29 Kč/kg). Celkový letošní dovoz raných brambor byl nižší o 10 922 t (tj. o 55,3 %) než v předchozím roce, což příznivě ovlivnilo odbyt i ceny domácí produkce. Průměrná cena zemědělských výrobců 7 175 Kč/t v červnu 2003 vytvořila předpoklad rentability pěstování raných brambor.

C. k. okresní hejtmanství v Něm. Brodě.

VYHLÁŠKA

o soupisu a výkupu zásob bramborů.

C. k. místodržitelství k příkazu c. k. úřadu pro výživu lidu výnosem ze dne 23. ledna 1918 č. 372042—K nařídilo soupis zásob a výkup bramborů.

Soupis zásob vztahuje se na všechny hospodářské podniky, v nichž byly uvedené druhy plodin sklizeny. Mimo to však jsou zmocněnci úřadu oprávněni prováděti případ od případu v soukromých domácnostech soupis zásob spojený s prohlídkou.

Soupis zásob provádí se úředními zmocněnci.

Každý jest povinen, zmocněncům úřadu dovoliti vstup do závodních, zásobních a jiných místností a na požádání poskytnouti všechny potřebné informace.

Zásoby, které přihlašece podléhají, ale přihlášeny nebudou, prohlásí úřad za propadlé ve prospěch státu.

Toho, kdo úmyslně zatají zásoby nalézající se v jeho držení neb uschování, potrestá okresní politický úřad vězením do šesti měsíců, neb pokutou do 20.000 K.

Kdo neučiní při soupisu zásob údajů od něho požadovaných bez odůvodněné omluvy ve stanovené lhůtě, kdo se zdráhá zodpověděti otázky mu dané, neb je zodpoví nesprávně, kdo odepře zmocněncům úřadu vstup do svých závodních, zásobních neb jiných místností, kdo odepře jim nahlédnouti do svých hospodářských a obchodních záznamů neb kdo odepře vysvětlení, nebo kdo dá nesprávné informace, toho potrestá politický úřad okresní vězením do šesti měsíců neb pokutou do 20.000 K.

Na základě § 7. císařského nařízení ze dne 20. dubna 1854 č. 96 ř. z., zakazuje se až na další jakákoli doprava plodin, na něž se soupis zásob vztahuje, bez výslovného písemného potvrzení řídicího nákupní komise; vyjmuty jsou ony transporty, které se odesílají z nařízení válečného obilního ústavu neb veřejných zásobovacích úřadoven.

Zásoby, které proti těmto předpisům se dopraví, budou jakožto nepřihlášené rovněž prohlášeny za propadlé.

C. k. místodržitelství rada:

SCHNEIDER-SOUKUP.

Tiskem Františka Řídla v Němckém Brodě

VYHLÁŠKA!

Dle §§ 1. a 2. nařízení c. k. úřadu pro výživu lidu z 26. července 1917, číslo 311 ř. z. **jsou všechny brambory žně r. 1917 zabaveny a nesmí býti soukromou cestou ani dobrovolně ani nuceně zcizeny.**

Mistodržitelskou vyhláškou z 11. srpna 1917, č. 221.591-K byl **soukromý nákup bramborů u zemědělců a prodej bramborů soukromým osobám všeobecně zakázán.**

Rovněž se zemědělci zvláště upozorňují na to, že Válečný obilní ústav **jen zralé zboží** přejme a zaplatí, že předčasné vybírání bramborů se stihá trestně a že každý pokus přestoupení tohoto předpisu pro zemědělce jest bezúčelným, poněvadž nebude moci takové brambory zpeněžit.

O tom se činí všeobecné vyhlášení s podotknutím, že každý, kdož by proti tomu jednal, ať jest kupujícím neb prodávajícím, **bude přísně potrestán a zboží bude za propadlé prohlášeno.**

C. k. okresní hejtmanství v Něm. Brodě.

C. k. mistodržitelský rada:

Schneider-Soukup.

Čeští zemědělci! Bratři!

Po dlouhém utrpení a strádání udeřila českému lidu hodina osvobození. Splňuje se, pro co pracovali naši buditelé, zač trpěli a umírali naši mučenníci v této válce a zač nasazovaly své životy naše hrdinské československé legie. Vstupujeme v nový, svobodný život.

Národní výbor činí vše, abychom v klidu a bez násilných převratů uspořádali si svůj československý stát. Přeje si, aby nebylo nadále hladu v Praze a ostatních našich městech i ve vsích, aby se těžce strádající lid nemusil obávat, že zítra nebude mít čím by zahnal hlad. Jeho zdraví, dlouhým nedostatkem ohrožené, musí být posíleno. Československý stát potřebuje zdravé mládeže, zdravých mužů a žen, aby si zabezpečil svou budoucnost.

Na Vás jest, čeští zemědělci, abyste ukázali, že jste si vědomi svého významu v československém státě. Neotálejte a ze svých výrobků odevzdávejte rychle a vše, co můžete, abyste uchránili český lid dalšího hladovění a zachránili mu zdraví. **Dávejte ochotně, hojně a rychle!** Dvakrátě dá, kdo rychle dá! Nedejte, aby miliónům obyvatelů československého státu, kteří nejsou zemědělci, radostné chvíle vstupu do svobody byly ztrpčeny nedostatkem. Jsme všichni bratři, všichni občany jednoho svobodného státu, jehož blaho spočívá na součinnosti všech vrstev jeho obyvatelstva.

Právní komise Zemského obilního ústavu prosí Vás, čeští zemědělci, abyste neotáleli a jejím komisionářům co nejrychleji odevzdávali své výrobky. Věříme, že každý z Vás rychle a v plné míře vyplní svou povinnost. Zabezpečíte tím klidné spojení s nezemědělskými svými spoluobčany, zabráníte nebezpečným sociálním i státním rozvratům v nově utvořeném státě a získáte si uznání nynějšího i budoucího pokolení. Nikdo nezadržuj zemědělských výrobků svých v domněni, že na nich později ziská.

Potřebujeme okamžitě brambor, aby mohly být rozděleny dříve než přijdou mrazy. Kdo zatím dopouští se hříchu na naši budoucnost!

Potřebujeme obilí, aby mohla být vydávána, pokud bude možno brzo plná dávka mouky! Kdo zadržuje obilí, zrazuje československý stát.

Český venkově!

Nechť pomine doba předražování, lichvy a pokoutního obchodu. Ceny vašich výrobků budou upraveny přiměřeně k ceně ostatních potřeb lidu, obuv, oděv, uhlí a pod. budou v nejbližší době všemu občanstvu, tedy i venkovu opatřeny za snesitelné ceny. Prosíme té, český lide zemědělský, abys v radostných chvílích nové svobody očistěn od ziskuchtivosti uplynulé doby poroby, podal ruku svým nezemědělským bratrům a poskytl jim možnost, aby zdraví a sílní mohli pracovat na výrobcích, jichž ty sami potřebuješ. Ve tvých řadách nechť není ani jednoho, jenž by zapomněl okamžitých potřeb československého státu a poskvrnil se mamonem.

Doufáme, že sluch lito přátelské vyzvání a že československý stát, který se domnívá, že dosáhl k domácnosti a lhostejnosti. Zadržování hospodářských výrobků bylo by zločinem proti českému národu a musilo by být přísně slíbeno.

Jen ve svorné součinnosti venkova a měst kyne nám šance na budoucnost.

Zemská hospodářská rada

Předsednictvo:

Antonín Švehla
Antonín Srba

Dr. Josef Schieszl
Josef Svozil

Dr. Bohdan Bečka
Rudolf Bergmann

Správní komise Zemského obilního ústavu:

Předsednictvo:

Dr. Karel Viškovský
Prof. Dr. B. Němec

Ferdinand Jirásek
Josef Svozil

Členové správní komise:

Rudolf Bergmann, Josef Hahn, František Hybl, Ferdinand Klindera, Dr. Václav Kučer, Emil Lustig,
Dr. Josef Matoušek, Dr. Josef Zedina.

Krajská komise pro boj proti americkému brouku v Karlových Varech

Zn.: IX-623.3 - 1952

Karlovy Vary, 7. července 1952

Vyhláška

Krajská komise pro boj proti americkému brouku v Karl. Varech
vyhlašuje dne

19. července 1952

celokrajskou generální hledačku na největšího škůdce našeho
hospodářství

amerického brouka

Jest vlasteneckou povinností každého občana zúčastnit se
celokrajské hledačky, aby americký brouk - posel amerického impe-
rialismu byl v našem kraji zničen a zabráněno mu jeho další šíření
do východních krajů a k našim východním spojencům.

Sraz všech hledačů jest v 15. hodin před MNV a v městech
na určených seřadištích.

Krajský zmocněnec pro potírání amerického brouka
Beneš Josef, v. r.

Západočeská tiskárna, n. p., závod 03, K. Vary

1908 1918 1928

NA OSLAVU

jubilea 10 let státní samostatnosti a 20letého trvání
Ústředního Svazu pěstitelů zemáků

JUBILEJNÍ SJEZD českosl. pěstitelů bramborů

ve dnech 15. a 16. září 1928 v Ném. Brodě.

Program sjezdových dnů:

Sobota 15. září dopoledne a odpoledne:

Pracovní porady odborových organizací a komisí

o otázkách pěstování, průmyslového zpracování, zkrmování a zpeněžování bramborů ku prohloubení hospodářského programu horských okresů.

Slavnostní akademie večer v Sokolovně.

Neděle 16. září dopoledne o 9. hodině v Rolnickém domě

slavnostní otevření ústavů Stát. výzkumných bramborářských, odborné školy hospodářské a školy lihovarské panem ministrem zemědělství Dr. O. SRDÍNEM.
O 10. hodině v Sokolovně

MANIFESTAČNÍ SJEZD

Referáty: 1. Dosavadní výsledky činnosti a další úkoly organizace bramborářské. 2. Hospodářský program horských zemědělců. – Resoluce navržené v pracovních poradách a komisích.
K účasti na sjezdu jsou pozváni všichni přední pracovníci horských okresů, zejména též senátoři, poslanci a zástupci organizací a úřadů.

Odpoledne o 3. hodině na pozemcích u Špitálského dvora

demonstrační předvedení prací traktorů a vyorávací.

Po oba sjezdové dny je v Rolnickém domě veřejnosti přístupna

výstava zemědělských organizací a podniků.

Pěstitelé bramborů ze všech oblastí Republiky sjedou se v letovisku rous do střediska bramborářské produkce, aby utvrdili jednotu a jednotu své organizace na celostátní přehlídce výsledků dosavadní práce a proklamaci svých programových požadavků.

Zeměděl. organizace horských okresů moravských:
Předseda F. Šimák a z. Předseda J. Polák a z.

Krajský úřad v Klatovsku:
Předs. F. Macháček a z. Ing. Lad. Schindler a z.

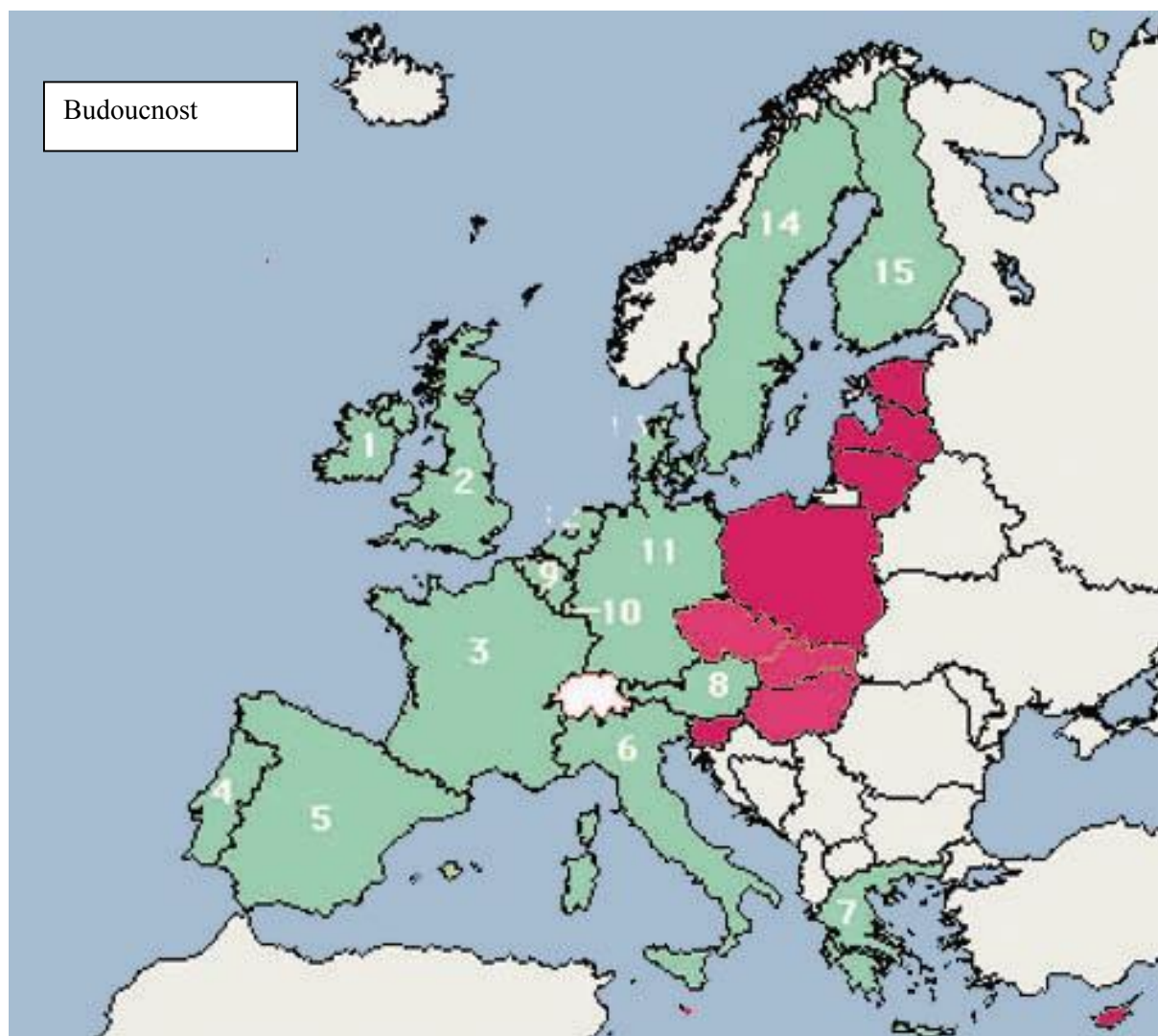
Ústřední Svaz pěstitelů zemáků v Ném. Brodě:
Sed. K. Šelák a z. Předs. J. J. Zedler a z.

Krajský úřad v Ném. Brodě:
Předseda J. Havel a z. J. Lacin a z.

Sjezdový výbor:
Dr. Ing. Václav Šimák a z. K. Šelák a z.

Svaz pěstitelů zemáků v Bratřanech:
Ing. J. Králík a z. Dr. Bláha a z.

Krajský úřad v Táboře:
Předseda F. Macháček a z. F. Macháček a z.

Brambory ve všech jazycích
rozšířené Evropské unie

EU 15 :

11 Irsko	potatoes
12 Velká Británie	potatoes
13 Francie	pommes de terre
14 Portugalsko	batata
15 Španělsko	patata
16 Itálie	le patate
17 Řecko	patates
18 Rakousko	Kartoffeln
19 Belgie	aardappelen
10 Lucembursko	krumperen
11 Německo	Kartoffeln
12 Nizozemí	aardappelen
13 Dánsko	kartoffel
14 Švédsko	potatis
15 Finsko	peruna

přistupující země :

Česká republika	brambory
Slovensko	zemniaky
Maďarsko	burgonia, krumpli
Slovinsko	krumpir
Polsko	ziemniaka
Litva	bulves
Lotyšsko	kartupeli
Estonsko	kartuleid
Kypr	patates
Malta.....	patata

POZDNÍ KONZUMNÍ BRAMBORY

Marketingový rok 2002/03 přinesl další podstatné snížení plochy pozdních konzumních brambor na 28 390 ha, to je o 9 153 ha méně oproti marketingovému roku 2001/02. Produkce pozdních konzumních brambor se snížila o více jak 100 tis. t na 700 602 t. Tato produkce je nejnižší v historii pěstování brambor v ČR. Společně s produkcí raných brambor při přijatelném množství dovážených brambor zabezpečila bezproblémové zásobování tuzemského trhu čerstvými bramborami. Na trhu byl dostatek čerstvých konzumních brambor v různých úpravách a baleních v cenách akceptovatelných spotřebiteli.

Vývoj ploch, výnosů a produkce pozdních konzumních brambor včetně sadby

Marketingový rok	Sklizňové plochy ha	Průměrný výnos t/ha	Produkce celkem t
1990/91	83 586	16,56	1 384 187
1991/92	91 877	18,50	1 699 322
1992/93	88 321	18,16	1 603 624
1993/94	80 873	24,39	1 972 381
1994/95	54 060	16,56	895 174
1995/96	55 099	17,70	975 105
1996/97	60 194	22,48	1 353 179
1997/98	49 206	20,72	1 019 752
1998/99	49 390	22,84	1 128 178
1999/00	49 697	20,54	1 020 759
2000/01	49 495	22,96	1 136 375
2001/02	37 543	21,64	812 443
2002/03	28 390	24,67	700 602
2003/04*	27 856	21,04	586 090

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhad ČSÚ a MZe ČR k 15. 8. 2003

Odhadovaná plocha ČSÚ pro rok 2003 je agregována z plochy 22 256 ha zemědělského sektoru a odhadu plochy 5 600 ha za domácnosti. Podíl domácností na celkové ploše pozdních konzumních brambor činí 25 %, což je významný podíl. Z uvedených údajů vyplývá, že i pozdní konzumní brambory jsou jak velkovýrobní plodinou, tak také plodinou zahrádkářskou.

Dovoz a vývoz pozdních konzumních brambor

Dovoz a vývoz pozdních konzumních brambor v tunách

Marketingový rok	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03 *
Dovoz	776,0	24 492,2	152,4	34 855,2	4 652,4	28 261,0	23 466,0
Vývoz	1 547,4	1 198,3	7 476,4	2 218,1	11 671,8	1 948,0	2 573,6

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * do 30. 6. 2003

Dovoz pozdních konzumních brambor do České republiky v tunách

Kalendářní rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003 *
1. 1. – 31. 8.	53 741,2	163,6	24 443,9	47,5	34 592,7	4 489,1	27 040,3	23 276,4
1. 9. – 31. 12.	612,4	48,3	104,9	262,5	163,3	1 172,8	194,7	-
Celkem	54 353,6	211,9	24 548,8	310,0	34 756,0	5 661,9	27 235,0	-

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * do 30. 6. 2003

Vývoz pozdních konzumních brambor z České republiky v tunách

Kalendářní rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003 *
1. 1. – 31. 8.	3 939,9	652,4	630,9	5 864,5	2 145,0	11 176,3	1 885,0	1 679,4
1. 9. – 31. 12.	895,0	567,4	1 611,9	73,1	495,5	63,3	894,2	-
Celkem	4 834,9	1 219,8	2 242,8	5 937,6	2 640,5	11 239,6	2 779,2	-

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * do 30. 6. 2003

Dovozy pozdních konzumních brambor se snížily v první polovině roku oproti předešlému roku o téměř 4 tis. t. Přesto historicky nejnižší sklizeň pozdních konzumních brambor v marketingovém roce 2002/03 stačila na zásobování trhu čerstvými konzumními bramborami. Respektování dodavatelsko odběratelských vztahů mezi výrobcí a podniky upravujícími brambory pro trh zaručuje plynulé zásobování po celý rok. Důsledná ochrana proti chorobám natě a hlíz, technologie odkameňování pozemků před výsadbou brambor zvyšují výtěžnost tržních konzumních brambor.

Cenový vývoj produkce pozdních konzumních brambor

Průměrné ceny zemědělských výrobců u pozdních konzumních brambor v Kč/t (bez DPH)

Rok	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003*
Kč/t	4 241	7 982	5 243	2 816	4 941	3 748	3 972	2 838	5 937	3 627

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * do 30. 6. 2003

Průměrné měsíční ceny zemědělských výrobců pozdních konzumních brambor (v Kč/t) (bez DPH)

Marketingový rok Měsíc	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03
Září	3 560	3 776	3 934	3 530	4 006	3 379	3 292
Říjen	2 996	3 675	3 593	3 328	3 207	3 783	3 156
Listopad	2 736	3 638	3 505	3 469	2 943	3 789	3 075
Prosinec	2 550	3 757	3 584	3 668	2 749	4 051	3 090
Leden	2 548	4 059	3 840	3 833	2 677	4 937	3 375
Únor	2 455	4 406	3 894	4 044	2 702	6 686	3 559
Březen	2 409	5 411	3 958	4 301	2 550	7 186	3 705
Duben	2 275	6 606	3 818	4 172	2 496	7 057	3 671
Květen	2 177	6 715	3 661	4 351	2 404	7 088	3 729

Pramen: ČSÚ

Ceny zemědělských výrobců byly v letošním roce téměř o polovinu nižší než předešlý rok, kdy však byly extrémně vysoké. Ceny 3 500 – 3 700 Kč/t v jarním období nepokrývají plně náklady na skladování brambor. Ceny nad 4 000 Kč/t v jarním období lépe odpovídají nákladnosti výroby a skladování brambor. Tvorbu cen však ovlivňuje poměr nabídky k poptávce, nejen na místním trhu v ČR, ale i v EU.

Průměrné měsíční spotřebitelské ceny konzumních brambor v Kč/kg

Marketingový rok Měsíc	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03
Září	6,86	7,49	7,41	6,80	9,21	7,84	7,35
Říjen	5,94	6,86	6,83	6,47	7,82	8,10	7,25
Listopad	5,44	6,83	6,69	6,81	7,40	8,26	7,45
Prosinec	5,38	7,05	6,84	7,21	7,02	9,12	8,01
Leden	5,71	7,66	7,48	7,76	7,09	11,01	8,74
Únor	5,86	8,42	7,76	8,17	7,19	14,25	7,17
Březen	5,73	10,02	7,94	8,32	7,14	14,87	9,46
Duben	5,69	13,18	7,97	8,53	7,16	14,97	9,66
Květen	6,36	12,31	7,86	11,62	7,29	15,54	10,44
Červen	18,29	19,55	14,23	15,49	24,27	15,11	19,58
Červenec	11,67	10,68	9,34	12,02	11,22	9,14	11,18
Srpen	9,06	8,08	7,31	10,74	8,66	7,69	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: v měsících červnu, červenci a srpnu jde o cenu raných brambor na českém trhu

Zhodnocení pěstování pozdních konzumních brambor

Letošní výsledky šetření ČSÚ o osázených plochách brambor uvádějí snížení plochy konzumních brambor za zemědělský sektor o 533 ha z loňských 22 789 ha na letošních 22 256 ha. Snížení o 2,3 % je sice nepatrné ovšem celková plocha po dopočtu plochy za domácnosti při odhadovaném výnosu 21,04 t/ha představuje celkovou produkci jen 586 tisíc tun. Po připočítání 190 tis. t produkce raných brambor dostaneme celkovou produkci konzumních brambor (včetně sadby) 776 tis. t, což nepokrývá spotřebu brambor pro lidskou výživu. Nedostatek je doplňován dovozem výrobků z brambor, hlavně hranolků a dovozem čerstvých raných a pozdních konzumních brambor. Snižování plochy vyžaduje rychlejší nárůst hektarových výnosů, aby produkce pokryla domácí spotřebu. Letošní skutečnost je však opačná, pokles ploch je doprovázen i odhadem nižších výnosů.

Počátek vegetačního období s malým množstvím dešťových srážek byl příznivý pro rychlou a kvalitní výsadbu brambor. Odkameňovací linky pracovaly bez přerušení. Přední bramborářské podniky na Vysočině zahájily výsadbu v závěru výsadby raných brambor v Polabí, v druhé polovině března. Většina podniků v bramborářské oblasti ukončila výsadbu v měsíci dubnu. Pozdní jarní mrazíky, na přelomu první a druhé dekády dubna, nepoškodily včasné vysázené hlízy, které byly v bramborářské oblasti jen nepatrně naražené. První výskyty primárních infekcí plísně bramborové byly zaznamenány v měsíci červnu u zahrádkářů a na velkovýrobních plochách byly nalezeny v množitelských porostech založených ze sadby z dovozu. Suché a teplé počasí zabránilo rozvoji plísně bramborové. Výzkumný ústav bramborářský v Havlíčkově Brodě doporučoval pro ošetřování porostů levnější kontaktní fungicidy omezující zároveň hnědou skvrnitost listů. V letošním roce byl silný výskyt mandelinky bramborové i v bramborářské oblasti. Horké letní počasí pouze s lokálními dešťovými srážkami od června až do konce srpna neumožnilo plné využití výnosového potenciálu brambor. Průměrné výnosy budou velice nerovnoměrné, podnik od podniku, v rozmezí 15 – 30 t v návaznosti na četnost a vydatnost dešťových srážek. Výskyt strupovitosti hlíz u citlivých odrůd je letos silnější. Vedle suchého počasí, citlivosti odrůd a nerovnoměrné kvality půd přispívá k rozvoji strupovitosti i nerovnoměrná aplikace vápenatých hnojiv velkoobjemovými cisternami. V budoucnosti budou bramboráři společně s možnostmi závlahy řešit i rovnoměrnost aplikace vápenatých. Tyto problémy jsou řešitelné, nerovnoměrnost půdních podmínek je daná, je ji však možné eliminovat výše naznačeným řešením problémů ve prospěch zvýšení kvality tržních konzumních brambor.

Suché počasí postihlo i bramborářské velmoci, takže naše obchodní firmy zabývající se dovozem brambor nemohou počítat s nákupem laciných přebytků v zemích EU. Bramboráři, kteří zasázeli kvalitní sadbu a přálo jim počasí mohou letos počítat s příznivým finančním efektem, o čemž svědčí příznivé ceny na úrovni 5 Kč/kg již od počátku září.

PRŮMYSLOVÉ BRAMBORY

V roce 2002 došlo k dalšímu nárůstu plochy průmyslových brambor pro výrobu škrobu o 705 ha (13,5 %), na plochu 6 926 ha, která však představuje pouze 14,7 % celkové plochy brambor. Zvýšení plochy bylo doprovázeno i zvýšeným výnosem. Celková produkce 188,99 tis. t je o 58,2 tis. t vyšší než v roce 2001. V této produkci je započtena i sadba průmyslových brambor. Nárůst produkce umožnil lepší využívání kapacit škrobárenských podniků a zvyšování výroby škrobu.

Vývoj sklizňových ploch a produkce průmyslových brambor včetně sadby

Marketingový rok	Sklizňové plochy (ha)	Průměrný výnos (t/ha)	Celková produkce (t)
1990/91	14 054	15,70	220 649
1991/92	8 891	18,86	167 750
1992/93	7 771	20,32	157 906
1993/94	5 500	28,50	156 750
1994/95	5 205	17,59	91 560
1995/96	4 834	18,91	91 434
1996/97	5 034	24,21	121 862
1997/98	4 917	22,52	110 745
1998/99	3 983	25,78	102 670
1999/00	3 851	22,98	88 493
2000/01	4 041	28,01	113 184
2001/02	5 221	25,05	130 759
2002/03	6 924	27,29	188 994
2003/04*	6 650	20,71	137 731

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhad ČSÚ k 15. 8. 2003

Cenový vývoj produkce průmyslových brambor

Průměrné měsíční ceny zemědělských výrobců průmyslových brambor v Kč/t (bez DPH)

Marketingový rok Měsíc	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03
Září	2 050	1 983	2 084	2 026	2 139	2 021	1 964
Říjen	1 801	1 828	1 809	1 968	1 843	1 929	1 989
Listopad	1 842	1 768	1 801	1 891	1 754	1 918	1 865
Prosinec	1 737	1 798	1 191	1 821	1 680	1 910	1 900
Leden	1 554	1 128	1 518	1 251	1 677	1 635	*
Únor	1 395	2 175	1 213	848	*	1 903	*
Březen	*	*	*	*	1 127	*	*
Duben	*	*	*	*	711	*	*
Květen	*	*	*	*	556	*	*
Červen	*	*	*	*	*	*	*

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * v takto označených měsících pramen ceny neuvádí

Zhodnocení pěstování průmyslových brambor

Nárůst ploch v posledních letech byl dán podporou zpracování brambor na škrob. V letošním roce, kdy již byla známá národní kvóta České republiky pro výrobu bramborového škrobu ve výši 33 660 t, došlo k poklesu ploch o 274 ha na 6 650 ha. Letos je rovněž vlivem nedostatku dešťových srážek odhadován podstatně nižší výnos, pouze 20,71 t/ha.

V nařízení vlády č. 175/201 Sb. v platném znění se stanoví povinnost odběratele uhradit dodávky brambor pro zpracování na bramborový škrob nejméně za cenu odpovídající obsahu škrobu (při 16 % 1 800 Kč/t, při 20 % 2 200 Kč /t) v dodaných bramborách, do 30 dnů ode dne vystavení účetního dokladu na uskutečněnou dodávku.

Celková plocha průmyslových brambor i v dalších letech klesne přibližně na 5 – 6 tis. ha, což při výnosu více jak 6 t škrobu/ha bude zabezpečovat naplnění národní kvóty pro výrobu bramborového škrobu i výrobu potřebné sadby.

PĚSTOVÁNÍ BRAMBOR V EKOLOGICKÉM ZEMĚDĚLSTVÍ

Ekologické zemědělství je s účinností od 1. 1. 2001 upraveno zákonem č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství. Zákon upravuje pravidla pro celý systém ekologického zemědělství (EZ), zejména pro pěstování rostlin a chov hospodářských zvířat, kontrolu, osvědčování, výrobu biopotravin a jejich uvádění do oběhu, vývoz a dovoz produktů EZ.

K 31. 12. 2002 hospodařilo v systému ekologického zemědělství 717 ekofarem s celkovou výměrou 235 136 ha zemědělské půdy, což představuje podíl 5,50 % na celkové výměře ZPF. Podíl orné půdy činí 19 536 ha, tj. 8,31 % výměry zemědělské půdy v EZ. Část rostlinné produkce zaujímá pěstování brambor. V roce 2002 byla kontrolní organizací pro ekologické zemědělství (Kontrola ekologického zemědělství o. p. s., se sídlem v Chrudimi) osvědčena pro ekologické zemědělství produkce brambor v celkové výši 1371,77 tun brambor. Při předpokládaném průměrném výnosu brambor v EZ ve výši 15 – 20 t/ha lze odhadnout, že plocha brambor pěstovaných v systému EZ se pohybuje v rozmezí 70 – 90 ha. V roce 2002 pěstovalo brambory v EZ cca 60 pěstitelů.

Přehled osvědčené bioprodukce brambor v letech 1998 - 2002

Rok	Osvědčená bioprodukce (t)
1998	1017,75
1999	1526,00
2000	1685,30
2001	1906,90
2002	1371,77

Pramen: MZe ČR, KEZ Chrudim

Obecné zásady pro pěstování brambor v ekologickém zemědělství

Pro ekologického zemědělce patří brambory mezi nejdůležitější plodiny, protože tvoří základ osevního postupu, regulují a snižují zaplevelenost pozemků, příznivě působí na půdu a podílejí se na ekonomické stabilitě podniku. Při pěstování brambor je jedním z nejdůležitějších faktorů úspěšnosti stupeň přijatých opatření proti napadení brambor plísní bramborovou a mandelinkou bramborovou. Zejména se jedná o opatření preventivní, zákonem o EZ jsou povoleny i některé přípravky pro přímou ochranu rostlin.

Proti výskytu plísně bramborové doporučujeme ekozemědělci přijmout zejména tato preventivní opatření:

- Pěstovat ranné a rezistentní odrůdy brambor, sadbu předkličovat nebo narašovat.
- Dodržovat optimální hustotu porostu s cca 40 000 rostlinami/ha, volit meziřádkovou vzdálenost 75 cm. Tato hustota porostu vytváří příznivé mikroklima porostu, které snižuje šíření plísně.
- Napadenou nať odstranit z porostu, aby nepřešla do hlíz.
- Brambory sklízet za vyšších teplot půdy; sklizeň za deště, nebo krátce po dešti přináší zvýšené nebezpečí mechanického poškození, ale i přenosu chorob.
- Uskladňovat pouze suché a zdravé hlízy a zajistit jejich dobré větrání.

V případě potřeby je v ekologickém zemědělství proti plísni bramborové povolena přímá aplikace některých přípravků na ochranu rostlin, zejména měďnatých. V minulých letech byl nejčastěji aplikován Kuprikol (účinná látka oxychlorid mědi), nově používané přípravky Champion 50 WP (účinná látka hydroxid mědi) a RUN (účinná látka hydroxid hořečnatý) vykazují vyšší účinnost. Povolení mědi na ochranu rostlin v ekologickém zemědělství je ovšem třeba chápat jako pomocný prostředek, který by měl být využit až po vyčerpání všech preventivních opatření. Kuprikol chrání nadzemní části rostlin maximálně 5 – 7 dní, nové přírůstky chráněny nejsou. Také v ochraně rostlin proti mandelince bramborové je možné využít preventivní i přímou ochranu. Z preventivních metod lze využít časnou výsadbu, předkličování sadby, výběr odrůdy – červené odrůdy jsou údajně pro mandelinku méně atraktivní. Z přímých metod přichází v úvahu především pracný ruční sběr, popř. aplikace registrovaných přípravků na bázi bakterie *Bacillus thuringiensis* (již není možné aplikovat přípravek Novodor, registrace tomuto přípravku skončila koncem roku 2002). Na závěr lze říci, že i pro konvenční pěstování se doporučuje před aplikací metod přímé ochrany rostlin věnovat vždy maximální pozornost již zmíněným preventivním opatřením.

SADBOVÉ BRAMBORY

V roce 2003 klesla plocha přihlášených množitelských porostů brambor pod 5 tis. ha na 4 754 ha, což je 10,6 % z celkové plochy brambor. Celkem bylo k uznávacímu řízení přihlášeno 2 353 porostů o průměrné velikosti 2,02 ha. V roce 2002 byl podíl sadby 11,2 % na celkové ploše. I když byly loni velké výpadky partií sadby při uznávání ELISA testem, neprojevovalo se to na nedostatku sadby na jaře letošního roku, o čemž svědčí snížený prodej uznané sadby 13,54 t/ha. Určitý nedostatek sadby byl zaznamenán u některých žádaných odrůd. Z celkové letošní přehlížené plochy při polních přehlídkách 4 738,84 ha připadá 58,6 % na stupeň C2 – 2 777,20 ha. Vysoký podíl posledního množitelského stupně na celkové ploše přihlášených porostů není dobrou vizitkou českého bramborářství. Nálet mšic přenášejících virové choroby brambor byl podstatně slabší oproti předešlému roku. V polních přehlídkách bylo zamítnuto pouze 0,84 % ploch, nejvyšší procento bylo zamítnuto ve stupni C2 – 1,06 %, tj. 29,45 ha.

Přihlášené množitelské plochy brambor v České republice

Rok	Osázená plocha brambor celkem (ha)	Z toho množení	
		¹⁾ plocha (ha)	% z celkové plochy brambor
1990	109 664	20 797	19,0
1991	113 858	18 742	16,5
1992	110 726	18 138	16,4
1993	104 931	11 159	10,6
1994	81 718	6 559	8,1
1995	83 369	7 847	9,4
1996	86 548	8 000	9,2
1997	72 625	6 542	9,0
1998	71 855	5 291	7,4
1999	71 455	5 121	7,2
2000	69 236	5 717	8,3
2001	54 297	5 262	9,7
2002	46 914	5 261	11,2
2003	44 585	4 754	10,6

Pramen: ÚKZÚZ, ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ plochy sadby brambor jsou již započteny v celkových plochách uváděných ČSÚ

Výsledky uznávacího řízení sadby brambor

Rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Množství uznané sadby z 1 ha (t)	9,9	12,4	13,4	14,2	15,7	13,5

Pramen: ÚKZÚZ

Přihlášené množitelské porosty dle stupňů množení v ha v roce 2003

Stupeň	SE 1	SE 2	E	C 1	C 2	Celkem
Plocha ha	37,60	45,65	260,85	1 625,14	2 783,70	4 754,54
Podíl v %	0,79	0,96	5,40	34,18	58,67	100,00

Pramen: ÚKZÚZ

Výsledky polních přehlídek množitelských porostů dle stupňů množení v ha v roce 2003

Stupeň	SE 1	SE 2	E	C 1	C 2	Celkem
Přehlíženo ha	37,60	45,65	260,95	1 617,44	2 777,20	4 738,84
Uznáno ha	37,60	45,65	260,95	1 606,89	2 747,75	4 698,84
Neuznáno ha	-	-	-	10,55	29,45	40,00
Neuznáno %	-	-	-	0,65	1,06	0,84

Pramen: ÚKZÚZ k 28. 8. 2003

Přihlášené množitelské plochy nejvíce zastoupených odrůd v letech 2002 a 2003 v ha

Název odrůdy	2002	2003
Impala	581,55	474,00
Karin	138,45	155,04
Marabel	282,60	309,90
Rosara	210,25	186,95
Solara	154,80	137,20
Agria	139,69	122,90
Ornella	293,40	289,40
Dali	223,05	227,45
Saturna	163,95	151,70
Kuras	144,90	177,71

Pramen: ÚKZÚZ

Největší plochu z množných odrůd si stále udržuje velmi raná odrůda Impala, na druhé místo se zařadila raná odrůda Marabel. Z českých odrůd si prvenství udržuje průmyslová odrůda Ornella, která plochou 289,40 ha se řadí celkově na třetí místo. Druhá česká odrůda Karin se letos množila na ploše 155 ha. Mezi odrůdy množené na ploše větší než 100 ha se druhým rokem řadí také odrůda Kuras, kterou využívají pěstitelé brambor pro výrobu škrobu.

Dovoz a vývoz sadby brambor

Dovozy sadby se již tradičně realizují v jarním období v rozhodujícím množství z Nizozemí a Německa. V roce 2003 se dovezlo z Nizozemí 2 126 t, z Německa 1 326 t a dále desítky tun sadby z Velké Británie, Rakouska a Slovenska. Objem vývozu sadby z ČR je zhruba třetinový ve srovnání s dovozem sadby. Vývoz sadby směřoval hlavně do Polska (657 t), Maďarska (309 t), na Slovensko (114 t) a v desítkách tun do Chorvatska, Slovinska, Jugoslávie a na Ukrajinu. Po udělení statutu shody fytosanitárních opatření proti bakteriální kroužkovitosti brambor s předpisy EU Evropskou unií v červnu roku 2003, uvolní Slovensko dovoz brambor z ČR od 1. 1. 2004.

Dovoz a vývoz sadbových brambor v tunách

Marketingový rok	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03
Dovoz	1 484,9	7 653,4	4 214,0	4 743,6	3 875,8	6 062,0	3 661,0
Vývoz	979,3	747,8	648,5	816,8	1 837,0	1 743,0	1 207,7

Pramen: Celní statistika

Dovoz sadbových brambor do České republiky v tunách

Kalendářní rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003*
1. 1. – 31. 8.	5 971,1	1 112,6	7 486,4	3 162,2	4 313,2	3 593,1	6 038,2	3 637,4
1. 9. – 31. 12.	372,3	167,0	1 051,8	430,4	282,7	23,8	102,9	-
Celkem	6 343,4	1 279,6	8 538,2	3 592,6	4 595,9	3 616,8	6 141,1	-

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * do 30. 6. 2003

Vývoz sadbových brambor z České republiky v tunách

Kalendářní rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003*
1. 1. – 31. 8.	4 119,0	959,3	668,2	644,7	643,5	1 837,0	1 743,9	1188,2
1. 9. – 31. 12.	20,0	79,6	3,8	173,3	0,0	0,0	-	-
Celkem	4 139,0	1 038,9	672,0	818,0	643,5	1 837,0	1 743,9	-

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * do 30. 6. 2003

BRAMBOROVÝ ŠKROB

V marketingovém roce 2002/03 došlo k výraznému zvýšení produkce bramborového škrobu. Toto zvýšení bylo způsobeno jednak zapojením nových výrobních kapacit výrobců bramborového škrobu a dále také zvýšením finanční podpory poskytované v rámci Nařízení vlády č. 175/2001 Sb., ve znění Nařízení vlády č. 250/2002 Sb. kdy se poskytovaná finanční podpora zvýšila z množství 30 000 tun až na 51 000 tun bramborového škrobu obsaženého v bramborách určených na výrobu bramborového škrobu.

V marketingovém roce 2002/03 bylo vyrobeno 35 970 t bramborového škrobu, tj. o 11 088 t více než v marketingovém roce 2001/02.

Vývoj v pěstování a nákupu surovin pro výrobu bramborového škrobu v ČR

Rok sklizně	Plocha prům. brambor (ha)	Průměrný výnos * (t/ha)	Průměrná škrobnatost (%)	Průměrný výnos škrobu (t/ha)	Průměrná cena brambor (Kč/t)
1989	15 669	23,36	16,2	3,8	1 380
1990	14 054	15,70	16,8	2,6	1 380
1991	8 891	18,76	17,8	3,4	903
1992	7 771	20,32	16,9	3,4	1 387
1993	5 500	28,50	15,6	4,4	1 500
1994	5 205	17,59	16,2	2,8	1 700
1995	4 834	24,10	16,9	4,1	1 810
1996	5 034	32,20	16,6	5,3	1 900
1997	4 917	28,65	18,4	5,3	1 980
1998	3 983	28,20	18,1	5,1	2 080
1999	3 851	26,30	18,6	4,9	2 080
2000	4 041	34,09	18,2	6,2	2 020
2001	5 232	30,08	17,6	5,3	2 030
2002	5 007	35,00	17,6	6,1	-

Pramen: Český škrobářenský svaz

Poznámka: * Průměrný výnos průmyslových brambor zpracovaných na škrob (bez sadby)

Výroba bramborového škrobu v roce 2002

Rok 2002	Množství zpracovaných brambor (t)	Množství vyrobeného škrobu (t)	Průměrná škrobnatost (%)
Celkem	175 240	35 970	17,62

Pramen: Český škrobářenský svaz

Dovoz a vývoz nativního bramborového škrobu

Dovoz nativního bramborového škrobu do České republiky – 11 08 13 00

Kalendářní rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003*
Množství v tunách	168,5	186,9	166,2	91,0	803,3	5,3	2 048,0	15,4

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * do 30. 6. 2003

Vývoz nativního bramborového škrobu z České republiky – 11 08 13 00

Kalendářní rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003*
Množství v tunách	2 221,8	6 548,0	6 269,5	5 258,9	7 365,7	6 798,3	4 441,4	1 726,2

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * do 30. 6. 2003

Zvýšení dovozů nativního škrobu v roce 2002 je způsobeno hlavně dovozy v režimu aktivního zušlechťování. Škrob je přepracován na výrobky a opět vyvezen.

Dovoz a vývoz výrobků ze škrobu

Dovoz a vývoz dextrinů a modifikovaných škrobů (3505 10 10, 50, 90) v tunách

Marketingový rok	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03*
Dovoz	5 778,0	7 070,0	9 566,7	11 899,1	12 389,4	11 318,2
Vývoz	1 195,0	1 999,5	2 466,7	4 064,5	7 305,8	8 576,9

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * do 30.6. 2003

Dovoz a vývoz dextrinů a modifikovaných škrobů (3505 10 10, 50, 90) v tunách

Kalendářní rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003*
Dovoz	5 904,0	8 100,1	9 979,1	7 629,7	13 106,1	6 719,7
Vývoz	1 089,0	2 303,7	2 541,4	4 985,8	8 662,7	5 535,8

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * do 30. 6. 2003

Dovoz a vývoz přípravků k úpravě povrchu na bázi škrobu (3809 10 10, 30, 50, 90) (v tunách)

Marketingový rok	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03
Dovoz	5 501,0	6 034,0	4 199,7	3 638,3	3 528,9	2 487,2
Vývoz	376,0	345,0	304,9	381,4	191,4	152,8

Pramen: Celní statistika

Poznámka: do 30. 6. 2003

Dovoz a vývoz přípravků k úpravě povrchu do České republiky (3809 10 10, 30, 50, 90) (v tunách)

Kalendářní rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003*
Dovoz	5 965,0	5 221,0	4 527,1	2 650,7	3 808,0	1 436,4
Vývoz	404,0	322,7	303,4	285,1	256,3	48,4

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * do 30. 6. 2003

Cenový vývoj produkce bramborového škrobu

Měsíční vývoj cen průmyslových výrobců bramborového škrobu v Kč/t

Měsíc Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1996	21 250	21 250	21 250	21 250	21 250	21 250	21 250	21 250	21 250	21 250	21 250	21 250
1997	21 250	21 250	20 833	20 500	20 167	20 167	19 767	19 767	19 767	19 767	19 600	19 533
1998	19 367	19 167	19 167	19 167	19 167	19 167	19 500	19 500	19 667	19 500	19 167	19 167
1999	19 167	19 000	19 000	19 000	19 500	20 000	20 000	19 033	19 033	18 233	18 033	18 133
2000	17 800	18 267	18 350	17 500	17 183	17 183	17 183	18 117	19 167	19 567	19 567	19 700
2001	18 753	18 753	18 820	18 820	18 820	18 820	18 820	18 820	18 753	18 786	18 786	18 786
2002	18 753	19 020	18 920	18 886	19 020	18 920	19 020	18 920	18 853	18 886	19 020	18 920
2003	18 853	18 700	18 700	18 733	18 733	18 733	-	-	-	-	-	-

Pramen: ČSÚ

Tržní řád pro bramborový škrob

V současné době je problematika bramborového škrobu zpracována v platném znění Nařízení vlády č. 175/2001 Sb..

V tomto nařízení je výrobcům škrobu v souvislosti s vyplacením finanční podpory stanovena povinnost uhradit pěstitelům dodávky brambor nejméně za cenu stanovenou v příloze č. 2 k uvedenému nařízení (např. při 17 % škrobnatosti to je 1 900 Kč/t brambor, při 18 % škrobnatosti to je 2 000 Kč/t brambor). Finanční úhrada musí být vyplacena do 30 dnů ode dne vystavení účetního dokladu na uskutečněnou dodávku brambor.

V souvislosti se vstupem naší republiky do EU přijme ČR pravidla tržního řádu pro komoditu škrob podle legislativy EU.

MZe ČR v současné době připravuje nové nařízení vlády pro škrob, které již bude plně kompatibilní s legislativou EU a které stanoví společnou tržní organizaci se škrobem shodnou s tržním řádem v EU.

Tento systém stanovuje pravidla pro rozdělení národní kvóty pro výrobu bramborového škrobu jednotlivým výrobcům bramborového škrobu na základě výroby v referenčním období a s přihlédnutím k rozsahu nevratných investic vynaložených za účelem zvýšení kapacity výroby bramborového škrobu.

Tržní řád zahrnuje čtyři druhy finančních podpor:

1. Platbu pěstiteli brambor - v rámci tzv. přímých plateb 25 % podpor bude vypláceno ze zdrojů EU, a dále - jen u této komodity, má ČR udělenou výjimku doplácet tuto platbu z národních zdrojů až do 100% výše podpor v EU. V současné době se administrace poskytování této platby řeší v systému tzv. zjednodušených plateb.

2. Prémii výrobcům bramborového škrobu.

3. Výrobní náhradu při výrobě schválených výrobků ze škrobu.

4. Vývozní náhradu při vývozu škrobu a výrobků a zboží vyrobeného ze škrobu.

Administraci těchto podpor bude provádět SZIF.

Na rozdíl od výrobců bramborového škrobu nepřinese pěstitelům brambor přijetí společného tržního řádu pro škrob podle pravidel EU pozitivní výsledky. Při stejné škrobnatosti je minimální cena za brambory, vyplácená výrobcem škrobu pěstiteli brambor podle předpisů EU nižší, než podle stávajícího platného nařízení vlády č. 175/2001 Sb., které bude novým nařízením zrušeno. Pěstitelům brambor bude navíc prostřednictvím výrobců škrobu vyplácena platba pěstitelům brambor, ale ani součet obou těchto plateb se nevyrovná současně vyplácené minimální ceně za dodávané brambory podle nařízení vlády č. 175/2001 Sb.

Ilustrační výpočet

Přímá platba při 18 % škrobnatosti 23,42 EUR /t brambor, tz. při kursu 32 Kč = 1 EUR :

25 % platba z EU tz. 5,855 EUR/ t brambor $5,855 \times 32 = 187,36$ Kč

75 % platba z národních zdrojů tz. 17,565 EUR/t brambor (doplatek do 100 % výše plateb poskytovaných v EU) $17,565 \times 32 = 562,08$ Kč

celkem přímá platba 749,44 Kč

Minimální cena při 18 % škrobnatosti 37,78 EUR/t brambor, tz. při kursu 32 Kč = 1 EUR:

$37,78 \times 32 = 1208,96$ Kč

Celkem příjem pěstitelů brambor při 18 % škrobnatosti brambor, kursu 32 Kč = 1 EUR a doplatku do 100 % výše plateb v EU:

$749,44 \text{ Kč} + 1208,96 \text{ Kč} = 1958,40 \text{ Kč}$

Výše finančních podpor bude kalkulována v EUR a SZIF ji bude vyplácet v Kč. Celkový výsledek tak bude silně závislý na kursu EUR - Kč a výši doplatku přímých plateb z národních zdrojů.

Např. při dorovnání přímých plateb pouze do 75 % výše plateb v EU a kursu 30,50 Kč = 1 EUR při 18 % škrobnatosti brambor by celkový příjem pěstitelů brambor byl pouze 1 688 Kč/t brambor. Taková situace by mohla vést k postupnému útlumu celého bramborového škrobárenství se všemi negativními důsledky na celý potravinářský a zemědělský sektor především v marginálních oblastech naší republiky.

Doplatek přímé platby z národních zdrojů do výše 100 % plateb v EU je nanejvýše žádoucí. Na druhé straně musí pěstitelé brambor pro výrobu škrobu vidět cestu zlepšení ekonomiky v intenzifikaci pěstování.

Kvóty členských států EU pro výrobu bramborového škrobu na hospodářské roky 2003/04 a 2004/05

Dánsko	168 215 tun	Nizozemí	507 403 tun
Německo	656 298 tun	Rakousko	47 691 tun
Španělsko	1 943 tun	Finsko	53 178 tun
Francie	265 354 tun	Švédsko	62 066 tun
EU celkem	1 762 148 tun		

Kvóty přistupujících zemí pro výrobu bramborového škrobu na hospodářský rok 2004/005

Česká republika	33 660 tun
Polsko	144 985 tun
Litva	5 778 tun
Lotyšsko	1 211 tun
Estonsko	250 tun
Slovensko	729 tun

Přistupující země celkem 186 613 tun

VÝROBKÝ Z BRAMBOR

V marketingovém roce 2002/03 odhadujeme, na základě údajů celní statistiky do 30. 6., opětovný nárůst dovozů do České republiky.

Nejvýznamnější dováženou komoditou z výrobků jsou zmrazené bramborové hranolky, kterých bylo v marketingovém roce 2001/02 dovezeno 24 836 t, v marketingovém roce 2002/03 odhadujeme opět vysoké zvýšení dovozů na více než 28 tisíc t. Vývoz je odhadován na 3,5 tisíce tun. Dovození deklarované ceny jsou u dovozů z některých zemí (Belgie, Polsko, Nizozemí) pod úrovní cen průmyslových výrobců v ČR, kteří nejsou schopni těmto cenám konkurovat. Cena průmyslových výrobců hranolků se v ČR pohybuje okolo 17 Kč/kg, průměrná dovozní cena v marketingovém roce je pouze 15,82 Kč/kg. Dovozy z Polska a Belgie se uskutečňují za ceny pod 15 Kč/kg. Polsko navíc využívá pro vývoz hranolků preferenční clo 5 % bez množství omezení.

Vzhledem k příznivějším cenám dovozů nemají naši výrobci šanci uplatnit se na trhu, tím jsou domácí zpracovatelské kapacity nedostatečně využívány, zemědělci nemohou rozšiřovat pěstování vhodných odrůd pro výrobu hranolků. Vývoz 3 571 t je zanedbatelný a představuje jen 14,4 % dovozu. Hranolky se vyvážejí především do Bulharska, Maďarska a na Slovensko.

Dovoz výrobků z brambor za kalendářní roky 2000 – 2003 v tunách

Název výrobku	Položka celního sazebníku	2000	2001	2002	2003*
Brambory i vařené, zmrazené	0710 10 00	3,8	14,4	89,9	16,7
Mouka, krupice a prášek z brambor	1105 10 00	61,1	125,5	247,2	47,0
Vločky, granule a pelety z brambor	1105 20 00	1 282,1	1 359,6	2 606,3	1 051,6
Brambory vařené jinak neupravené, zmrazené	2004 10 10	6 495,3	4 715,4	3 619,9	1 886,7
Brambory ve formě mouky, krupice, vloček, zmrazené	2004 10 91	0,0	0,8	0,2	0,0
Brambory konzervované ne v octě, zmrazené	2004 10 99	16 739,5	21 438,6	24 396,2	13 707,2
Brambory ve formě mouky, šrotu nebo vloček	2005 20 10	246,6	221,6	881,6	658,4
Brambory tence krájené, smažené nebo pečené, též solené nebo ochucené, v hermetických obalech, vhodné pro okamžitou spotřebu	2005 20 20	425,1	270,9	94,1	27,6
Bramborové výrobky – ostatní	2005 20 80	1 449,8	1 076,2	925,2	351,2

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * do 30.6. 2003

Dovoz výrobků z brambor za marketingové roky 1999/00 – 2002/03 v tunách

Název výrobku	Položka celního sazebníku	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03*
Brambory i vařené, zmrazené	0710 10 00	20,9	15,9	88,7	21,7
Mouka, krupice a prášek z brambor	1105 10 00	52,7	70,4	219,8	137,9
Vločky, granule a pelety z brambor	1105 20 00	1 046,7	1 494,2	2 366,9	1 760,9
Brambory vařené jinak neupravené, zmrazené	2004 10 10	6 166,1	5 515,0	3 711,7	3 324,4
Brambory ve formě mouky, krupice, vloček, zmrazené	2004 10 91	0,0	0,0	0,8	0,2
Brambory konzervované ne v octě, zmrazené	2004 10 99	16 583,3	19 930,2	22 915,3	21 725,7
Brambory ve formě mouky, šrotu nebo vloček	2005 20 10	258,8	256,6	664,2	926,6
Brambory tence krájené, smažené nebo pečené, též solené nebo ochucené, v hermetických obalech, vhodné pro okamžitou spotřebu	2005 20 20	429,8	276,9	118,6	45,1
Bramborové výrobky – ostatní	2005 20 80	1 334,6	1 243,9	920,0	699,3

Pramen: Celní statistika

Poznámka: do 30. 6. 2003

Vývoz výrobků z brambor za kalendářní roky 2000 – 2003 v tunách

Název výrobku	Položka celního sazebníku	2000	20001	2002	2003*
Brambory i vařené, zmrazené	0710 10 00	24,4	0,0	0,0	8,6
Mouka, krupice a prášek z brambor	1105 10 00	665,9	608,8	516,3	258,7
Vločky, granule a pelety z brambor	1105 20 00	124,4	107,6	203,8	13,9
Brambory vařené jinak neupravené, zmrazené	2004 10 10	0,0	0,0	0,6	0,0
Brambory ve formě mouky, krupice, vloček, zmrazené	2004 10 91	2,5	0,5	1,1	0,4
Brambory konzervované ne v octě, zmrazené	2004 10 99	2 281,5	2 615,5	3570,1	1 890,2
Brambory ve formě mouky, šrotu nebo vloček	2005 20 10	212,4	252,4	211,0	127,8
Brambory tence krájené, smažené nebo pečené, též solené nebo ochucené, v hermetických obalech, vhodné pro okamžitou spotřebu	2005 20 20	576,3	373,1	580,4	248,9
Bramborové výrobky – ostatní	2005 20 80	61,3	86,0	173,3	107,8

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * do 30. 6. 2003

Vývoz výrobků z brambor za marketingové roky 2000 – 2002/03 v tunách

Název výrobku	Položka celního sazebníku	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03*
Brambory i vařené, zmrazené	0710 10 00	24,4	0,0	0,0	8,5
Mouka, krupice a prášek z brambor	1105 10 00	616,3	669,7	559,9	415,6
Vločky, granule a pelety z brambor	1105 20 00	113,3	114,1	163,0	82,3
Brambory vařené jinak neupravené, zmrazené	2004 10 10	0,0	0,0	0,5	0,0
Brambory ve formě mouky, krupice, vloček, zmraz.	2004 10 91	3,2	0,5	0,3	1,2
Brambory konzervované ne v octě, zmrazené	2004 10 99	2 151,4	2 322,3	3 571,3	2 953,8
Brambory ve formě mouky, šrotu nebo vloček	2005 20 10	196,2	232,3	235,4	192,2
Brambory tence krájené, smažené nebo pečené, též solené nebo ochucené, v hermetických obalech, vhodné pro okamžitou spotřebu	2005 20 20	714,1	528,2	557,8	393,0
Bramborové výrobky – ostatní	2005 20 80	58,3	72,5	153,8	164,7

Pramen: Celní statistika

Poznámka: *do 30. 6. 2003

Přepočty bramborových výrobků na čerstvé brambory

Výrobek	Poměr výrobku k surovině
	Koeficienty pro přepočet
Brambory i vařené, zmrazené	1:1,9
Mouka, krupice a prášek z brambor	1:6,5
Vločky, granule a pelety z brambor	1:6,5
Brambory vařené jinak neupravené, zmrazené	1:1,9
Brambory ve formě mouky, krupice, vloček, zmrazené	1:6,5
Brambory konzervované ne v octě, zmrazené	1:3,3
Brambory ve formě mouky, šrotu nebo vloček	1:6,5
Brambory tence krájené, smažené nebo pečené, též solené nebo ochucené, v hermetických obalech, vhodné pro okamžitou spotřebu	1:4,2
Bramborové výrobky – ostatní	1:3,0

Pramen: VÚZE

V roce 2001 zpracoval VÚZE, ve spolupráci s VÚB Havlíčkův Brod, na základě projektu Národní agentury pro zemědělský výzkum (NAZV), novou metodiku přepočtu výrobků na základní komodity s přihlédnutím k systému uplatňovanému v EU.

PŘÍLOHA

Celní sazby, kterými chrání EU svůj trh vůči třetím zemím a známé celní sazby a kvóty včetně preferencí, které ČR poskytne při dovozu v roce 2004 v období do vstupu do EU :

Poznámka:

Kurzívou uvedena dovozní cla Evropské unie vůči třetím zemím
Obyčejně (stojaťe) uvedena známá dovozní cla ČR v roce 2004

Brambory :

Brambory sadbové – 0701 10 00: *celní sazba 4,5 %*

Brambory k výrobě škrobu – 0701 90 10, Brambory ostatní – 0701 90 90: *celní sazba 5,8 %.*

Pro EU celní sazba 6 % na zbytek nevyčerpané kvóty 7 500 t platné od 1. 7. do 31. 12. 2003 + 7 500 t od 1. 1. 2004 do 1. 5. 2004 (vstup ČR do EU), včetně položky 0701 90 90

Brambory rané – 0701 90 50 10 (od 1. 1. do 15. 5.): *celní sazba 9,6 %*

Brambory rané – 0701 90 50 20 (od 16. 5. do 30. 6.): *celní sazba 13,4 %*

Brambory ostatní – 0701 90 90: *celní sazba 11,5 %*

Výrobky z brambor

Brambory važené, mražené bez příměsí – 0710 10 00: *celní sazba 14,4 %*

Mouka, krupice a prášek z brambor – 1105 10 00: *celní sazba 12,2 %*

Vločky, granule a pelety z brambor – 1105 20 00: *celní sazba 12,2 %*

Bramborový škrob – 1108 13 00 *celní sazba 166 EURO/ t*

Brambory važené, jinak neupravené – 2004 10 10: *celní sazba 14,4 %*

Brambory ve formě mouky, šrotu nebo vloček – 2004 10 91: *celní sazba 7,6 % + zemědělský komponent*

Brambory ostatní – mražené, včetně přísad – 2004 10 99: *celní sazba 17,6 %*

Brambory konzervované ve formě mouky, šrotu nebo vloček – 2005 20 10: *celní sazba 8,8 % + zemědělský komponent*

Brambory tence krájené, smažené nebo pečené, též solené nebo ochucené, hermeticky uzavřené, vhodné pro okamžitou spotřebu – 2005 20 20: *celní sazba 14,1 %*

Ostatní konzervované brambory, nemražené – 2005 20 80:	<i>celní sazba 14,1 %</i>
Dextriny – 3505 10 10:	<i>celní sazba 9 % + 17,7 EUR/ 100 kg</i>
Esterifikované a etherifikované škroby – 3505 10 50:	<i>celní sazba 7,7 %</i>
Ostatní modifikované škroby – 3505 10:	<i>celní sazba 9 % + 17,7 EUR/100 kg</i>
Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících méně než 55 % takových látek – 3809 10 10:	<i>celní sazba 8,3 % + 8,9 EUR/100 kg</i>
Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 55 %, ale méně než 70 % takových látek – 3809 10 30:	<i>celní sazba 8,3 % + 12,4 EUR /100 kg</i>
Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 70 %, ale méně než 83 % takových látek – 3809 10 50:	<i>celní sazba 8,3 % + 15,1 EUR/100 kg</i>
Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 83 % takových látek – 3809 10 90:	<i>celní sazba 8,3 % + 17,7 EUR/100 kg</i>